Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 735 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 17 ՅՈՒՆԻՍ 1886 (Ն. Տ.) 29 ՅՈՒՆԻՍ 1886 — 26 ՐԱՄԱԶԱՆ 1303

40 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

غازته‌نك خانده نورادونكيان هاندى عاطله‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ

ԿԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	գահեկան արժէք	200
» »	վեցամսեայ	» »	100
» »	եռամսեայ	» »	50
Գաւառաց »	եւ տեղական		
	թղթատարով տարեկան	» »	240
Գաւառաց համար եւ տեղական			
	թղթատարով վեցամսեայ	» »	120
Օտար երկիրներ, տարեկան		Ֆրանկ	56
» »	վեցամսեայ	»	28

Դուրս գրեալ յրագրաց ճանչու ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։
Խմբագրութեան գրեալ նամակ կամ դրութիւն եւ չմերժիր։

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karakeuy Deïrmen Han Constantinople.

Կ. ՊՈԼԻՍ, 16 ՅՈՒՆԻՍ, 1886

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԵԿԻ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԵԿՆՈՒՄԸ ՖՐԱՆՍԱԳԷՆ. Յունիս 22ի երեքշաբթի օրը, մինչ Ծերակոյտին մէջ կարասասանուէին վերջին բանախօսութիւններն ի նպաստ և ընդդէմ արտաքսման Օրէնքին, Բարիզի Կոմսը, Նաբոլէոն Իշխանն և անոր որդի Վիքտոր Իշխանը ճամբու պատրաստութեամբ զբաղեալ էին։ Նոյն օր Ծերակոյտի պալատէն հեռագիր հեռագրի վրայ կուգար Եօի դղեակն, Օրլէանեանց բանակատը։ Քարտուղարը զանոնք կը կարդար Բարիզի Կոմսին։ Երեւելի Միապետականներ, գուշակելով թէ կառավարական ծրագիրը պիտի քուէարկուէր նաև Ծերակոյտին մէջ, կանխաւ գնացած էին Իշխանին քով, և ներկայ էին ճաշուն։ Կառավարական ծրագրոյն քուէարկման վրա՝ առակական հեռագիրը կը հասնի սեղանին վրայ։ Իշխանն հեռագիրը կառնու քարտուղարին ձեռքէն, և բարձրաձայն կը կարդայ հանդարտօրէն։ Երկար լռութիւն մը կը յաջորդէ այդ ընթերցման։ Կոմսին անդրանիկ որդին, Օրլէանու Դուքսը (17 ամեայ) և նորա կրտսեր եղբայր Հանրի Իշխանը կը բսկսին լալ։ Կոմսը վայրկեան մը մոռահոգ կը կենայ։ ապա հեռագիրը կը յանձնէ քարտուղարին, ըսելով, «Համակերպութեամբ սուրբը կը դառնայ մարդ, բայց թագաւոր չի լինիր։» Նոյն երիկունն ուղիղները բազմաթիւ այցելուք կը հասնին դղեակն։ Յունիս 23ին կէս օրէն ետքը ժամ 1ին, Կոմսը պաշտօնապէս կ'ընդունի զանոնք որ եկած էին իրենց յարգանքը մատուցանել։ Կոմսը, մեծ դահլիճին մէջ կայնած, ցովհանաւ տ'Զրքի արոյրէ պատնի մը առջեւ, և իւր շուրջն ունենալով իւր անդրանիկ որդին և իւր աղգականներ՝ Օմալի Դուքսը, Ժոէնվիլլ Իշխանն և Շարդրի Դուքսը, կ'ընդունէր հիւրերը։ Կոմսուհին ալ, քիչ մը ետեւ կայնած, և շրջապատեալ քանի մը ազնուական տիկիններէ, կ'ընդունէր գեղեցիկ սեռին պատկանող այցելուներն։ Այս մասնաւոր ընդունելութենէն ետքն, հրապարակային ընդունելութիւն մը տեղի կ'ունենայ։ 1,500—2,000 միապետականք Բարիզի Կոմսին առջեւէն կ'անցնին, որ կեցած էր դղեակին սեմերուն վրայ, և ամենուն ձեռքը կը սեղմէր։ Յատկապէս ընդունուած հիւրերուն մէջ էին 120 միապետական Երեսփոխանք և 50 Ծերակուտականք։ Ընդունելութեանց աւարտումէն յետոյ, Բարիզի Կոմսը, Կոմսուհին, Օրլէանու Դուքսը, Շարդրի Դուքսն և մի քանի քարտուղարք և սպասաւորք մեկնեցան Եօյէն, և Դրէքսոէ Նաւնտելով անցան Տուվր (Անգլիա), ուր առ այժմ պիտի կենայ Կոմսը։ Կոմսուհին քիչ օրէն պիտի վերադառնայ Եօ, դարմանելու իւր մեկ դուստրն որ կարմրախտ ունի։ Կոմսին միւս զաւակներն և օրլէանեան ընտանեաց այլ անդամք պիտի մնան Էօյի դղեակը։ Դրէքսոէ Նաւահանգստին մէջ գտնուող նաւերու տեարքը իրենց դրօշակները ոգակերպ կախեր էին կայմերուն մէջ տեղէն։ բայց ոստիկանութիւնը վերցնել տուաւ այս միապետական նշանները։

Նուագ չքաւոր եղաւ Պոնապարդեան երկուց Իշխանաց մեկնումը։

Թէեւ Պոնապարդեան գերդաստանին Պետն է այժմ Նաբոլէոն Իշխանը, բայց Կայսերականաց ստուար մեծամասնութիւնը թեկնածու ընդունած է ո՛չ թէ հայրն այլ որդին, Վիքտոր Իշխանն, եւ հետեւապէս, մեկնելու օրն աւելի բազմութիւն կար ի փողոցն Մոնսօ, Վիքտոր Իշխանին ընակարանին մէջ և շուրջ, քան ի փողոցն Ծալապուրկ, Նաբոլէոն Իշխանին քով։

Ոստիկանութեան խմբեր ղրկուած էին երեք թեկնածուաց ընակավայրերուն մօտ, թող չտալու համար որ անպատեհ ցոյցեր տեղի ունենային. բայց նշանակելի դէպք մը չպատահեցաւ։

Պոնապարդեան Երեսփոխաններ և Ծերակուտականներ այցելութիւն տուին Վիքտոր Իշխանին, որ փոխանակ Բարիզի կոմսին պէս իւր մեկնելէ ետքն Յայտարարութիւն մը հրատարակելու, կարճ բանախօսութեամբ մը յայտնեց բոլոր տպաւորութիւնն որ իրեն վրայ կ'ընէր արտաքսման օրէնքն։ Ըստ. «Հանրապետական կառավարութիւնը դատապարտեալ է աքսորելու, քանի որ անկարող է կառավարելու։ Ո՛չ կը գանդատիմ. ո՛չ կը զարմանամ. մինչեւ իսկ շնորհակալ եմ որ Հանրապետութիւնը բաւական ժամանակ յետաձգեց իւր խստութիւններ, որպէս զի երբեւ դինուոր մնայի Ֆրանսական բանակին մէջ և ծառայեի։ Աքսորը չպիտի խախտէ իմ հաւատքս մեր դատի վրայ։ չպիտի արգելու ինձ իմ կեանքս առ այն նուիրելէ։ Հակառակ ամէն անիրաւութեանց ու դառնութեանց, հաւատարիմ պիտի մնամ Կայսրութեան սկզբանց, ինչպէս յայտնած են զայնս Նաբոլէոն Ա. և Նաբոլէոն Գ., և ինչպէս ի գործ պիտի դնէր զայն Կայսերազուն Իշխանն, որոյ դիւցազնութեան սքանչացող եմ, և որոյ մահը կ'ողբամ ձեզ հետ։ Այդ սկզբունքներ, որք ժողովրդային քուէարկութեամբ նուիրագործուած էին, կը նշանակեն— Վերապատութիւն աղգին. տեւականութիւն և ամրութիւն Իշխանութեան. հաւասարութիւն իրաւանց. յարգանք կրօնային հաւատաց. խաղաղութիւն քաղաքացւոց մէջ, և կազմակերպեալ հանրաւարութիւն.» Իշխանը վերջացուց յայտարարելով, «Երբ մեծ ճգնաժամերն հասնին, Ամենակալ օգնութեամբ չպիտի թերանամ այն պարտաւորութեանց զորս հայրենասիրութիւնը ցոյց կուտայ ինձ, և զորս իմ անունս պարտ կը դնէ իմ վրայ։ Ցտեսութի՛ւն ուրեմն։» Ընթերցողք տեղեկացան հեռագրէն թէ Բարիզի Կոմսն ևս համանման խօսքերով վերջացուցած է իւր Յայտարարութիւն։ Երկուքն ալ կը խոստանան կարեւոր դեր մը կատարել երբ Հանրապետութեան ճգնաժամն հնչէ։ Բայց անշուշտ երկուքը մէկէն չպիտի բռնեն Հանրապետութեան պարապ թողուելիք տեղն։

Ունկնդիրք ջերմ ծափահարութեամբք ընդունեցին Իշխանին խօսքերը։ Դուրսի ամբոխը «Կեցցէ՛ Հանրապետութիւն» աղաղակներով պատասխանեց «Կեցցէ՛ Կայսրութիւն», «Կեցցէ՛ Վիքտոր Իշխան» աղաղակներուն որք ներսէն կը լսուէին։ Իշխանը բարեկամներու հետ կառք մը նստաւ, և ժողովրդեան ուշադրութիւնը չգրաւելու և միջադէպներ չպատճառելու համար, կողմնակի փողոցներով դնաց Հիւսիսային Երկաթուղեաց կայարանն։ Հոն շատ մը Պոնապարդեանք կային, ընդ որս Կանայք, յորոց ոմանք կուլային։ Դարձեալ «Կեցցէ՛ Կայսր» աղաղակին կը պատասխանէր աւելի չեշտեալ և աւելի երկարատեւ աղաղակն «Կեցցէ՛ Հանրապետութիւն։» Ամբոխը պաշարած էր կառքը, տեսնելու համար Վիքտոր Իշխանն։ Բայց կառավարութիւնը պիտի փախցնէր, եթէ ոստիկանք չմիջամտէին, և բաղմութեան մէջէն ճամբայ բանալ չտային կառքին։ Քանի մը եռանդուն կուսակիցք, որք կը փորձէին ճեղքել ոստիկանաց շղթան, և «Կեցցէ՛ Կայսր» աղաղակելէ չէին ձանձրանար, ձերբակալեցան, թէեւ քանի մը ժամ ետքը թող տրուեցան։ Իշխանը դահլճանէ երկայն շղթեալ-քերէն մին նստաւ, Պոնապարդեան կուսակցութեան քանի մը երեւելեաց հետ, և Պրուսէլ գնաց, ուր պանդոկ մ'կայ։

Ոստիկանութեան նախարարութիւնը պաշտօնեայներ ղրկած էր Բարիզի կոմսին, Վիքտոր Իշխանին և Նաբոլէոն Իշխանին քով, առ ի դիւրութիւն պայմանաժամ տալով իրենց պատրաստութեանց աւարտման համար։ Բայց որովհետեւ երեքն ալ պատրաստ էին արդէն, չուզեցին վայելել հանրապետական կառավարութեան շնորհն, և, խօսք մէկ ըրածի պէս, երեքն ալ ֆրանսական հողէն մեկնեցան օրէնքին քուէարկման հետեւեալ օրն իսկ։

Նաբոլէոն Իշխանին մեկնումն ամենէն անշուք եղաւ։ Բայց կային երեւելի այցելուք նաեւ իւր ընակարանին մէջ, ինչպէս Պ. Պ. Ուրան, Լէսէբս, Ալեքսանդր Տիւմա, Էմիլ Օժիէ, Տիւբիւֆ, Մարէշալ Քանռոպէռ, Ռոթան, զօրավար Դիւբ, և այլն։ Իշխանը կառքով գնաց Լիոնի երկաթուղւոյ կայարանն, ուր հաւաքուած էր Պոնապարդեանց ուրիշ խումբ մը, որք յարգանօք ողջունեցին զինք։ Երբ Նաբոլէոն Իշխանը Զուիցերիա երթալու համար նստաւ շոգեկառք, Պառն Տիֆոռա, որ մինչեւ ցայս վայրկեան քիչ շատ խելացի մարդ մը կը կարծուէր, պոռաց. «Պիտի գանք Զուիցերիա գձեզ դտնելու, եւ եւս պիտի բերենք ի Ֆրանսա, մեր դժբախտ երկիրը փրկելո՛ւ համար։»

Այսպէս վերջացաւ այս պատմական դէպք։ Ֆրանսական Հանրապետութիւնը, 15 տարի բան մը չքսելէ յետոյ, 16որդին մէջ արտաքսեց իրեն յաջորդելու յաւակնող Իշխաններն։ Այլ ո՞վ կրնայ ոնդել թէ Հանրապետութեան համար ամէն վտանգ անհետացած է ադով։

Ի ՊԱՒԻԵՐԱ. Ինքնասպան Լուի Բ. Թագաւորին յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսն արքայավայել շքով տեղի ունեցաւ յունիս 19ին ի Միւնիխ։ Շրջակայ գաւառներէն խուռն բազմութիւն եկած էր մայրաքաղաքն։ 100 մարք կը վճարուէր մէկ պատուհանի համար թափորին ճամբուն վրայ։ Թափորը պալատէն մեկնեցաւ կէս օրէն 3 քառորդ ետքը։ Զօրքեր երկերկու կարգեր կազմեր էին ճամբուն երկու կողմերը։ Դագաղին առջեւէն կերթային հեծեալ ոստիկանք, պալատական մնմակիր պաշտօնեայք, կրթական և բարեգործական ընկերութիւնք, դբաւոր վարժարանաց ներկայացուցիչք, ամենքն յատուկ պատկերով կղերականք և վանականք, ապա 25 հարներ սեւ հագուստներով որոց միակ բաց կէտն էր աչաց տեղն։ ասոնց ամէն մէկը երկու մում կը կրէր, և մին Ս. Դերդագ պատկեր մը, իբրեւ խորհրդանիշ Պաւիերայի ասպետական բարձրագոյն կարգին։ Այս հեռաքբրքաշարժ անձնատուրութեանց ետեւէն կուգային պալատականներ, որոց կը հետեւէր դագաղը, զոր սեւազգեաց ութ ձիեր կը քաշէին։ Դագաղը մնացարեմ մ'էր իբրեւ, սիներով ու գմբէթով։ Գմբէթին վրայ էր Պաւիերական թագը. սիներուն զարդարուած էին թարմ ծաղկանց փունջերով։ Դագաղին վրայ էր թագաւորական թագը, գաւազանն և սուրը, պսակներուն տակ ծածկուած, որոց մին Վիքտորիա Թագուհւոյն նուէրն էր։ Ս. Դերդագայ վեց ասպետք կը կրէին դագաղին ծոպերն։ Իրենց կապոյտ և արծաթափայլ համազգեաստներով շքեղ թիկնապահ զօրաց խումբ մը պաշարած էր մահաբեմը։ Սգակրաց գլուխն էր Խնամակալն Իշխան Լուիդպոլտ, որոյ ետեւէն կուգային Դերմանիոյ Դահաժառանգ Իշխանն, Աւստրիոյ Դահաժառանգ Իշխանը, Պաւիերայի արքայական Իշխանք, գերման Իշխանք և Մեծ-Դուքսեր, և Տէրութեանց ներկայացուցչք։ Ապա կուգար սգակրաց երկրորդ խումբ մը, կազմեալ նախարարներէ, կառավարական պաշտօնատարներ և Խորհրդարանի անդամներէ, դատաւորներէ, և այլն։ Թափորը կը փակէին նոր զօրախմբեր։ Մէկ ու կէս մղոն տեղ ընթանալէ յետոյ, թափորը մտաւ Ս. Միքայէլ եկեղեցին, որ բոլորովին ծածկուած էր սեւերով, և զարդարուած նոճւոյ, արմաւենւոյ և դամբենւոյ ոստերով։ Հանրերը դագաղը տարին մեծ խորանին դիմաց կանգնեալ բարձր մահաբեմի մը վրայ դրին, որ նմանապէս պատկերով ու փունջերով ծածկուած էր։ Այս եկեղեցի, որ աշխարհի ընդարձակագոյն և գեղեցկագոյն եկեղեցեաց մին է, և իւր մէկ կամարին անօրինակ լայնութեամբն համաւաւորէ, նեղ կուգար այն մեծ բազմութեան, որ իւր խտութեամբ, լռութեամբ ու կարգապահութեամբ, կ'ընծայէր վեհ տեսարան մը։ Միւնիխի Արքեպիսկոպոսն, ուր մ'կ'աջակցէին պալատական եկեղեցականք, կատարեց տխուր պաշտօնն, յետ որոյ դագաղը դրուեցաւ տաճարին ներսն յատուկ տեղ մը, ուր առանձինն դամբարան մը պատրաստուած էր դժբախտ Լուի Բ. ի համար։

Ժողովրդեան տածած մեծ հանակրանքն յայտնի եղաւ մանաւանդ Նորա մահէն զինի. զի քանի օրերէ ի վեր ի տես հասարակաց դրուած լինելով հանդերձ, վերջին օրն իսկ հաղարաւորք չէին յաւնար դժբախտ Վեհապետին դէմքը դիտելէ։

—Լուի Բ. Թագաւորին և Օրլէանեանց հռչակեալ յարաբերութեան նրկատմամբ բուն իրողութիւնն է եղեր հետեւեալը։

Տարւոյս յունուար ամսուն մէջ, ֆրանսացի հասարակ դործակալ մը Պաւիերայի արքունեաց քարտուղարին կ'առաջարկէ պէտք եղածին չափ դրբամ փոխ տալ Թագաւորին, եթէ Պաւիերա յանձն առնու չեզոք կենալ Ֆրանսայի և Բրուսիոյ միջեւ նոր պատերազմի մը պահուն։ Այս առաջարկութեան մէջ Օրլէանեան դերդաստանին խօսքը չի կար։ Ֆրանսացի դործակալին նամակն անպատասխանի կը մնայ, և Թագաւորը չի տեսներ զայն։ Ժամանակ մը եւրոը, Թագաւորն ինք դիտաւորութիւն կ'ունենայ դիմել Օրլէանեան Իշխանաց. բայց չի դործադրեր իւր այս խորհուրդ։

ՁԱՐԸ, Լիթուանիոյ մէջ աշնան զօրահանդէսներուն ներկայ դտնուելէ յետոյ, պիտի երթայ եղեր քանի մ'օր անցուցանել ի Վարշաւիա, և այս առթիւ պիտի տեսակցի եղեր Աւստրիոյ Կայսեր հետ, որ կալիչոյ զօրահանդէսներուն ներկայ դտնուելու առթիւ, նոյն միջոցին ռուսական սահմանագլխին մօտ գնացած պիտի լինի եղեր։

—ԻՏԱԼԻՈՅ Թագուհին Վիկտորիկ պիտի երթայ, հնամաստէն սարսափահար եղած ժողովրդեան սիրտ տալու։

—ԶԷՐՆԱԿՈՐԱՑԻ (Դարատաղ) Իշխանին Ֆիլումէլ ճամբով Վիէննա երթալուն քաղաքական մեկնութիւն չի տրուիր։ Բժիշկներուն խորհուրդ հարցնելու համար է եղեր։

—Կաս Զէրնուրէ (Զայն Դարատաղէ) անուն Զէդինեէի պաշտօնական թերթը կը հերքէ այն կարծիք թէ Դարատորկեալ Իշխանը, Նեբիդա Իշխանին վերայն, թեկնածու է եղեր Սերպիոյ դահոն։

—ԱՒՍԳԻՐԻՈՅ Աւադաց ժողովը քուէարկեց Անիշխանականաց յուզումներն ու չարժումները զսպել միտող օրէնքն, և իրեն ներկայացեալ ուրիշ օրինական ծրագրերն, յետ որոյ Աւստրիոյ խորհրդարանին նստաշրջանը դադրեցաւ։

—ԲՈՐԴՈՒՆԱԼԻ Թագաւորն, Օրլէանեան Տան նոր խնամին, կ'երթայ Էմս. բայց չի կարծուիր որ ի մտոյ հրաժարի դահէն, ինչպէս կ'ըսուէր։

—Ե՛Օքորդոյ (Նաւահանգիստ Բօրդուկալի) հնամաստ դէպքերը տեղի ունեցեր են։

—ՊՈՒԼԳԱՐԱԿԱՆ Ազգ. ժողովին մէջ Ուղերձի վիճաբանութիւնը, որոյ յաջող ելքը կը ծանուցանէր երեկ հեռագիրն, յոյժ սաստիկ եղած էն ոգովորեալ Զանքոֆիեան-ռուսական ընդդիմադիր կուսակցութիւնը կը ջանար Ուղերձի պատասխանին մէջ հատուած մը դնել՝ պարտաւոր Քաբավելոֆի նախարարութեան ընթացքն, և այսու անուղղակի դատապարտել Իշխանին քաղաքականութիւնը։ Բայց մեծամասնութիւնը մնիկ չբրաւ։

—ՍԿՈՎՅԻՈՅ մէջ Պ. Կլատոստոնի ընտրական պայքարն ի նպաստ Ինքնութեան դատին՝ մեծ ազդեցութիւն յառաջ բերեր է։

—Պ. Կլատոստոն Էտինպուրկի և Կրլասկոյի մէջ քանի մը ճառեր արտասանելէ յետոյ, վերադարձաւ Հաւարտնի դղեակն, յիւր բնակարան, մի և նոյն համակրալից ցոյցերով ժողովրդեան կողմէ։

—ԻՍՄԱՑԻԼ ՓԱՇԱՑԻՆ (Նախորդ Խրտիվ) եգիպտական կառավարութեան դէմ յարուցած պահանջմունք ո՛չ Ֆրանսայի և ո՛չ Անգլիոյ կողմէ պիտի պաշտպանուին։

—ՊԱՊ Ոսկեայ Վարդն յատուկ արարողութեամբ օրհնելէ յետոյ ղրկեց՝ Ինքնադիր Նամակաւ՝ առ Քրիստինէ-Թագուհին Սպանիոյ։ Շատ ժամանակէ ի վեր է որ Եւրոպիոյ ո՛չ մէկ կայսրուհի կամ Թագուհի արժանացած էր պապական այս բացառիկ պատուոյ։

—Պապը բացարձակապէս դատապարտեր է Տոն Քարլոսի խորհած ձեռնարկն Սպանիոյ Թագաւորական գահուն դէմ։

—ԻՆԵՌՕՐԻՆՈՒԹԵԱՆ դատին համար վերջին շրջաթներուս մէջ Ամերիկացի—Բուլանաց հանդանակած և առ Պ. Բառնէլ ղրկած գումարը կանցնի 25,000 անգլ. ոսկին։

—ԲՈՒՍԱ կղզւոյն համար Ինքնօրէնութիւն կը պահանջին Բուլգարացի Եբեւոխոսանք Մատրոսի Խորհրդարանին մէջ, բայց սպանիացի մեծամասնութիւնը տրամադիր չէ հաւանիլ։

—ՍԵՒ ԾՈՎՈՒ ռուսական նոր մարտանաւերը չմնոր ճարտարագէտը Բեդերսպուրգ կանչուեցաւ, Սեւ Ծովու Նաւատորմին համար նոր մարտանաւերու չնութեան հրաման ընդունելու։

—Օտէսայի լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Պ. Քրուբ գործարան պիտի հիմնէ ի Նիքոլայէֆ, Ռուսիոյ համար թնդանօթներ շինելու, ինչպէս անդլիական Արմնդրանկի մեծ Տունն հաստատած է գործարան յիտալիա՝ յատկապէս Իտալիոյ խնդրած թնդանօթները շինելու համար։ Պ. Քրուբի ներկայացուցիչը արդէն գործի սկսեր են Ռուսիոյ մէջ։

—ՍԵՐՊԻՈՅ կառավարութիւնն ըստ առաջնոյն աւտրիական աշխարհավարութեան հակամէտ է, և հակառակ է ռուսական աշխարհավարութեան։ Այս օրերս Միլան Թագաւորը մերժած լինելով ընդունիլ զՊ. Ռիսդիչ պետ արտ-

---

—)(14)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԼԵՈՆ ՏԸ ԹԷՆՍՈՅ

ՏԻԿԻՆ ՎԻԼՖԷՐՈՆ ՈՐԴԻ

Ը.

Էլէնիա կը ժպտէր, զգուշանալով միանգամայն որ իւր մուսլինէ քղանցները չը բռնկէին կրակէն։ Մեսաքսեայ գեղեցիկ գուլպայի մը տակ սիրուն ոտք մը կը ցուցնէր բեհեղեայ մոյկով, որ Փարիզի մէջ ամեն սատանայներն վրան կը հրաւիրէր՝ փոխանակ հալածելու։ Պէտք է հաւատալ թէ Զմիւռնի սատանայներուն ճաշակը տարբեր է Ֆրանսայիներուն ճաշակէն։

Դիւթութիւնն աւարտած լինելով, պառաւը վերցուց գեսոնէն կրակարանն եւ մեկնելու պատրաստուեցաւ։

—Հիմա ի՞նչպէս էք, լաւ չէ՞ք, հարցուց կատարելապէս հանդեալ դէմքով մը։

—Այո՛, քիչ մը լաւ եմ, պատասխանեց աղջիկն։

Եւ արդարեւ գլխուն ցաւը մեղմացած էր։ Արդեօք կախարդութեան ազդեցութի՞ւնը կը կրէր ստուգիւ, թէ երիտասարդ Եաֆրոսն վրայ կը խորհէր, որոյ հրացայտ աչերուն իւր վրայ սեւեռումը կ'զգար տակաւին։

Թ.

Նոյն աւուր երեկոյին, Մորիս ցամաք ելաւ։ Սքանչացէ՛ք սա դիւցազնին վրայ։ Տիկին Հարիսոնի տունն երթալու համար չէր։ Տիկին Հարիսոն ամեն իրիկուն ընդունելութիւն կ'ընէր, եւ խմացուցեր էր երիտասարդ տոքթորին թէ սիրով պիտի ընդունուէր միշտ։ Բայց քսան-չորս ժամ չանցած, պարահանդիսի մը յդնութեան հետեւեալ օրը չէր համարձակեր ներկայանալ այդ տիկնոջ տունը։ Միւս կողմէ պէտք էր երեւնալ Էլէոնիտիներուն։

Ձչմարիտն ըսելով, բաւական ջ ժամանակութիւն զգաց Կիւլ փողոցի կողմն երթալու համար, փոխանակ քարտիին վրայէն ուղղակի ապարան մ'երթալու, ուր անդամ մ'ալ ոտք չդնել խստացած էր։ Ուենայն խոտուսմ, վասն զի սխալում կար անձին մէջ։ Բաղդին մէկ եղունգի հարուածն ի՞նչ զարմանալի փոփոխութիւններ կրնայ բերել մարդու մ'զդացմանց եւ մինչեւ իսկ էութեան մէջ։ Քանի՞ցս անդամ, խստաշունչ հովէ մը կոծուելով Ֆոսսոլէն անցած ժամանակ, ճշմարիտ բերկրութիւն մ'զդացեր էր խորհելով որ պարզ եւ հիւրասէր ընտանիք մը կ'սպասէր իրեն տաքուկ սենեակի մը մէջ։ Իսկ այն իրիկուն թուեցաւ իրեն թէ Սիպերիա կ'երթար։ Կիւլ փողոցն աւազականց մը թուեցաւ իրեն, Կարոֆիալիս գձուած մուրացիկ մը, Տիկին Լէոնիտի եւ Զաճա Բաթինա՝ երկու դեղկաղեալ նպարավաճառուհիք, Տէմոսթէն խեղճ բայց պարկեշտ չատախօս մը, ծիծաղելի անուն մ'առած իւր վրայ։

Գալով գեղուհւոյն Անէթթայի, իւր կենաց մէջ առաջին անդամ քննադատի մ'աչքով կը նայէր անոր, եւ պէտք է խոստովանիլ թէ բնաւ պատրաստուած չէր նեբոզամտութեան։ Նշմարեց թէ գեղեցկութեան մասին սատանայի կը նմանէր. թէ երեսը թարմ էր; բայց քիչ մը խաշոր։ թէ ձեռներուն յօդուածները նուրբ չէին, եւ ընդհանրապէս խարտեաշը սրտագրաւ բան մը չէր։ Բայց ամենէն աւելի ջիղերուն դպչողը խեղճ աղջկան արտասանութիւնն էր, որ՝ եաբէօղը հերթով կը հնչէր, օ՛ռնիբէը օ՛ռնիբէ՛ը կ'երգէր վերջին վանկն երկարելով սիրահարաբար։

Սակայն Անէթթա նոյն միջոցին Փոքր-Ասիոյ ամենէն բարեբաղդիկ արարածը կը համարէր ինքզինք։ Հոն էր նա։ Խանդավառ աչօք անոր կը նայէր, կ'գմայէր անոր նայուածքին, որ սիրաբոյր չէր բնաւ, խօսքերուն, որ բնաւ չէին նմաներ Միւսէի տարփաւորաց խօսքերուն։ Ա՜հ, խեղճ աղջիկը չէր կրնար դատել տարբերութիւնը։ Տիաքոնէսներուն դպրոցին մէջ Միւսէ չէն կարդար։

Այսու ամենայնիւ, որչափ եւ անիրաւ էր, չատ չանցած՝ տեսաւ որ Մորիս փոխուած էր։ Բնազդումը դառն սրատեսութիւն՝ կրնայ տալ սիրոյ։

Հաւատարիմ բարեկամ, որ ոտքիս տակ կը նիրհես, քանի՞ցս անդամ վերադառնալով տունէ մը, ուր ձեռքս սխալմամբ բռնցուցէկդ տարբեր ցուցուն մը դուռեր էր, տեսայ զքեզ, որ յարմար թմբերուդ վրայ կանգնելով գլխս կը հոտոտէիր տխուր դէմքով։ Նախանձ ես, եւ ադր համար կը սիրեմ զքեզ։ Իսկ դուք, ո՛վ կանայք, եթէ, ընդհակառակն, ձեր նախանձոտութեամբ շատ անդամ անտանելի էք մեզ, պատճառը ձեր վշտակրութեան համր չինելն է։ Ի՞նչ հարկ կայ զմեզ լաւագոյն ցուցնելու քան զոր ենք։

—Է՛, ըսաւ Անէթթա, երբոր Մորիս քովը նստաւ թոնիրին առջեւ, գոհ եղա՞ք պարահանդէսէն։

«Պարահանդէսն» իրեն համար այն էր, յորում պարեր էր իւր սրտին տիրոջ հետ։ Իսկ Մորիսի համար «պարահանդէսն» այն էր, յորում իւր կենաց թագուհւոյն հանդիպեր էր։ Քաղինոն միտքն անդամ չէր բերեր։ Ո՞վ կ'երթայ Քաղինոն։—Տիկին Հարիսոն եւ քեռորդին երբէք ոսք կոխած էին հոն։ Եւ այս խեղճ միամիտը կը հարցնէր անոր թէ գոհ եղա՞ծ էր «պարահանդէսէն»։ Երեւակայեցէք անկեալ հրեշտակ մը, որ մեր նախահօր Դրախտին վռնատեղէն յետոյ հարցնէր նմա թէ գոհ եղա՞ծ էր Եդեմական Դրախտէն։

Մորիս, որ դատարկին մէջ կը նայէր, պատասխանեց ներշնչեալ դէմքով.

—Տակաւին հիացման մէջ եմ։ Սքանչելի էր։ Փարիզի մէջ իսկ ա՛ն ցուցած չէի երբէք այնպիսի երեկոյթ։

Անէթթա կարմրեցաւ ուրախութենէն՝ երբոր լսեց զայս պատասխան։ Տուողն իրեն հետ միայն պարած էր։ Սակայն Զաճա Բաթինա, հաւնելով հանդերձ այս պատասխանին, լաւագոյն բան մ'ընել ուզեց։ Ա՜հ՜ղ, լուսագունը լաւին թշնամի է։

—Ո՞ր աղջիկն ամենէն գեղեցիկ երեւցաւ ձեզ, հարցուց՝ կանխաւ ժպտելով իւր սպասած պատասխանին համար։

—Մէկ հատ միայն տեսայ, ըսաւ Մորիս պայծառ դէմքով. բայց բաւական երկար պատմութիւն մ'է։ Նախ պարտիս ըսել ձեզ թէ հրաւիրեալ չէի։

—Ի՞նչ, հրաւիրեալ չէի՞ք, կրկնեց օրիորդ Էլէոնիտի՝ երկինքէն ընկածի պէս։

—Ո՛չ։ Ընկերներս դիս բռնի քաշեցին տարին ըսելով թէ կրնայի դողուելի անցնիլը Ադդ, զուշակեցէք թէ որո՞ւ հանդիպեցայ սանդուղին տակրոտը։ Նոյն իսկ Միս Էլէնիձայի՞ն։

—Էլէնիձայի՞ն։ Հարիսոնաց պարահանդէսն էիք։

—Այնչափ էի, որ առաւօտեան ժամ վեցին դուրս եկայ։

Յանկարծ Մորիս սկսաւ պատմել իւր արկածներն ու զգացած տպաւորութիւնները, պատմութիւն, որ կրնար երկար տեւել, որովհետեւ ոչ ոք կը խորհէր ընդմիջել։ Կարծես թէ կայծակ ընկեր էր թոնիրին վրայ, կամ թէ, փոխանակ անուշահոտութեանց, ապշեցուցիչ գեղ մը նետուած էր կրակին մէջ։

Զաճա Բաթինա յօնքը կը պատռէր մոլեգին։ Անէթթա ինքնասիրութեամբ միայն կը բռնէր իւր լալը, բայց ակռաները սեղմելու պայմանաւ։ Տուտու սատակտպէս յուզեալ էր, եւ Տէմոսթէն, իւր ծալուած լրագիրը մատներուն մէջ դարձունելով, ակնոցին վրայէն կը դիտեր իւր աչաց առջեւ կատարուած աւերմունքը։

Մորիս միայն, ինչպէս որ յաճախ կը պատահի, իւր պատմութիւնը զուարճալի կը դանէր։ Երբոր աւարտեցաւ, հարցուց։

—Միս Էլէնիձա ո՞րք է եղեր։

Ոչ ոք ուզելով կամ կրնալով պատասխանել, Տէմոսթէն անձնուիրութիւն ըրաւ։

—Փոքրիկ տղայ էր, ըսաւ, երբոր հայրն ու մայրը մեռան։ Մայրն երկու քոյր ունէր, Տիկին Հարիսոն եւ ուրիշ մը, որ Կ. Պոլսոյ մէջ ամուսնացած է։

Անէթթա, աչերը բոցափայլ, այտերն հրաբոց, ընդմիջեց իւր հայրը տարօրինակ կիրքով մը։

Մորիս ցնցուեցաւ։ Փոխանակ այն հեղ եւ հանդարտաբարոյ օրիորդին, զոր կեղծ Գերմանուհւոյ մը նմանցուցած էր, կատաղի արարած մը կը տեսնէր, որոյ ձայնը կը շչէր։

—Ներեցէ՛ք, կ'ըսէր, կը մոռնաք չորս քոյրերուն կրտսերագոյնն, որ թուրք սպայի մը հետ փախաւ։ Պարոն Վիլֆէրոն անշուշտ կը փնտռէր լսել անոր պատմութիւնն։

—Անէթթա՛, ըսաւ հայրը խոժոռելով, որ աղջկանց պարտքն եղող զգուշութեան մէջ հեգնութիւն չէր ընդուներ։

—Կը լսեմ, ըսաւ խեղճ յուսալքեալը։ Թոյլ տուէք ինձ ասելցնել միայն,— եւ այս դիտողութիւն իմն չէ,— թէ Էլէնիձա աւելի կը յիշեցնէ իւր այն երկրորդ մարքգրին... որոյ խօսքն ընել արգիլուած է...

(Շարունակելի)

մատական-ռուսական կուսակցութեան, այս եւս նշան մի կը համարուի թէ սերպ կառավարութիւնն ականջ չի կախեր ռուսասէր կուսակցութեան։

—ՎԱՏԻԿԱՆԻ և Զերմանական կառավարութեան միջեւ դեսպանական համաձայնութեան մը համեմատ, յատկապէս Զերմանական կաթոլիկ հպատակաց համար ինքնօրէն Արքեպիսկոպոսութիւն մը կը հաստատուի Յունդիվարի։

—ՍԸՐ Հ. Տ. ՈՒՈԼՖ հրահանգ ըստացեր է դադրեցնել իւր բանակցութիւններ Մուխթար փաշայի հետ, մինչեւ որ հասկցուի թէ անդլ. արդի նախարարութիւնը պիտի մնայ իշխանութեան վրայ։ զի եթէ մնայ, որը և կարուկ ընթացք մը պիտի բռնէ եղեր Եգիպտոսի մէջ։

—ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ. Բարիզ մայրաքաղաքն ունի այսօր 2,254,000 բնակիչ, մինչ 1881ին ունէր 2,238,000։ Քաղաքին կեդրոնը չատ խտութիւն եւ բնակարանք պարապ են։ Բայց քաղաքին արտաքին շրջակայքին մէջ նոր տուներու շինութեամբ փոխարինուած է այդ կորուստ։

—ՃԱՊՈՆԻ դահաժառանգ կայսրորդին, որ Պերլին կը դտնուի, յունիս 20ին տեսակցեցաւ Պիսմարք Իշխանին հետ, և հետեւեալ օրը մեկնեցաւ, Թուիլէնհակ երթալու համար։ Ճապոնի կառավարութիւնը միշտ նոր բաներ կը սովրի Եւրոպայէն, և ամենայն ազատամտութեամբ ու հաստատութեամբ ի գործ կը դնէ Ճապոնի մէջ, որ Թայբադոյն Արեւելքից մէջ ճշմարտապէս քաղաքակրթութեան կեդրոն մի կը դառնայ տան և իններորդ դարու դրութեամբ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԻՒՌՈՆԻ ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ Ի Ս. ԷՋՄԻԱԾԻՆ

(Մեր յատուկ թղթակցէն.)

Այս առաւօտ հետեւեալ հեռագրին բատացանք մեր Էջմիածնի Թղթակցէն.

ԷՋՄԻԱԾԻՆ, 27 յունիս

«Այսօր (Տան Կաթողիկէ Էջմիածնի) մեծահանդէս արարողութեամբ տեղի ունեցաւ Ս. Միւռոնի օրհնութիւնը։

«Ներկայ էին քսան հազարի չափ Հայեր։

«Բարեկարգութեան հսկիչը համար զօրախումբ մ'եկած էր։

«Դեռոգլիկոսը, շրջապատեալ տասն երկու Եպիսկոպոսներով, մասնակցեցաւ ի ձեռնէն օրհնեց ժողովուրդը։

«Ժողովուրդն անհուն բարեպաշտութիւն ցոյց կուտար։

«Տեսարանն հոյակապ էր և յոյժ սրտաշարժ։

«Դեր. Օրմանեան պատարագիչ է վաղ առաւօտ։

«Մանրամասնութիւնը նամակաւ։»

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎՈՑ ՆԻՍՏԸ

Խառն ժողովն ի նիստ գումարեցաւ երէկ ի Խորհրդարան Ղալատիոյ ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Վահրամ. Նուրեան էֆէնտիի և հետեւեալ տնօրինութիւններն ըրաւ։

1. Կարնոյ առաջնորդ Դեր. Օրմանեան Եպիսկոպոս Էջմիածնէն հեռագիր մ'ուղղելով առ Ս. Պատրիարք Հայրն յայտնած էր թէ ինք պատրաստ է ազգային իշխանութեան հրամանաց հնազանդելով երբեւ այցելու քննիչ երթալ ի Վան։ Բայց ըստ որմ իւր ներկայութիւնն անհրաժեշտ է ի Կարին, նախ Էջմիածնէն իւր առաջնորդական վիճակը պիտի ուղեւորի։

Ժողովն որոշեց երէկ իսկ հեռագրել Էջմիածին առ Դեր. Օրմանեան, թէ անմիջապէս իւր ի Վան ուղեւորութիւնն անհրաժեշտ է և թէ Վանայ ազգային գործոց քննչական պաշտօնին վերաբերեալ հրահանգներն անդ ղրկուած են։

Գալով Վանայ առաջնորդական ընտրութեան, ժողովը բանաւոր դատեց որ մինչեւ Դեր. Օրմանեանի քննչական պաշտօնին աւարտումն, յետաձգի այդ ընտրութիւն։

2. Կեսարիոյ Դաւառ. Վարչութեան խառն ժողովը խնդրած էր ազգային Պատրիարքարանէն որ առանց տեղապահի ընտրութեամբ զբաղելու, անմիջապէս Դաւառ. Երեսփ. ժողովն առաջնորդական ընտրութեան ձեռնարկէ։

Ժողովն ընդունելով Կեսարիոյ խառն ժողովոյ խնդիրն, հետեւեալ առաջնորդական ընտրելեաց ցանկը պատրաստեց.

Դեր. Տիմոթէոս եպիսկ. Սամբիկեան Արժ. Ներսէս վարդպ. Ասլանեան
» Յակոբ վրդպ. Ակոռ Փափազեան

Ժողովը միաձայնութեամբ հրահանգ տուաւ որ առաջնորդական ընտրական գործողութիւնը տեղւոյն Կրօն. ժողովոյ ատենապետին նախագահութեամբ կատարուի։

3. Զմկածագի առաջ. տեղապահ Արժ. Բարթուղիմէոս վարդապետ Պաղճեան, որ քանիցս հրաժարիլ ուզած էր իւր պաշտօնէն իւր նիւթական անճոկ վիճակը պատճառելով, դարձեալ խնդրած էր որ ազգային Վարչութիւնն ընդունի իւր հրաժարականը։

Ժողովը նկատելով որ յիշեալ վարդապետն խոհեմութեամբ և հաստատապէս ոգւով մը կատարած է մինչեւ ցարդ Զմկածագի առաջ. Տեղապահի պաշտօնը, կարդեց դնա առաջ. Տեղապահ Բաղէշի։ Իսկ Կեսարիոյ Արժ. Մովսէս վարդապետ Զմկածագի առաջ. Տեղապահ նշանակուեցաւ։

4. Մայր եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը Եաղրեճեան կտակի խնդրոյն առթիւ խառն ժողովոյ կողմէ տրուած նախորդ որոշման դէմ ինչ ինչ առարկութիւններ ընելով կտակին գործադրութեան համար նոր եղանակ մը առաջարկած էր, սակայն ժողովն հաստատելով իւր նախորդ որոշումն, անոր գործադրութիւնն յանձնարարեց։

5. Ժողովն Պէյէճիկի առաջնորդութեան մէջ վերահաստատեց Դեր. Ղեւոնդ եպիսկոպոս Շիշմանեան։

Իւսկիւտարի Ագբատանամ ընկերութեան Դործադիր ժողովը կը ծանուցանէ թէ ապրիլ ամսուն Եէնի-Մահալլէի մէջ խնամած է 31 աղքատ հիւանդ, Սելամիէի մէջ 26 և Դուդկունճուդ և Իճատիէ միացեալ թաղից մէջ 7. ընդ ամէն 64 աղքատ հիւանդ։ Դեղի, ուտեստի և զանազան ծախուց դումարն է 1473 ¾ ղրշ։

Թիւրխնացութեամբ մը Մ. Տ. Աբգար կիւրաչարեանի պատեշտարեանին համար ծանուցանք երէկ թէ ժամանակ պիտի զարդարեցնէ իւր հրատարակութիւնն։ Թոյլտուութեան էֆէնտիի խմբագրութեամբ հրատարակեալ Մ. Տ. Աբգար հոգեսատ եւ թրքաբարբառ օրաթերթին է որ առժամանակս զարդարեցաւ իւր հրատարակութիւնն, խմբագրութենէն անկախ պատճառներով։

Իւսկիւտարի Մէղտրուբեան վարժարանի հարցաքննութիւնը կ'ապին վաղը, 13 յունիս, և կ'աւարտին յունիս 23ին։

Հրատարակեցաւ Աբրիկեան Մրիտան Էֆէնտիի Տանի.—Հայ Բառարանի 3րդ տետրը։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԷԿ ԴԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԱՆԴԷՍԸ

Լէյպէ-Ի-Լ-Գոռէի հանդէսը մեծ շքով կատարուեցաւ երէկ դիշեր։ Վեհ. Սուլթանը՝ դէմն ունենալով արքունեաց հրամասար Դաղի Օսման փաշան ու թիկնապահ Նամրդ փաշան ժամ 2.ին Եըլտիզի կայս. պալատն կառքով եկնելով Հոփ-Հոփի մզկիթը գնաց Թէրաւիհի աղօթքը կատարելու համար։ Պալատէն մինչեւ մզկիթ տանող ճամբուն երկու կողմն հեծելազօրաց, ծովային եւ ցամաքային զօրաց վաշտեր դէն ի ձեռին բարեւի կեցած էին, նուագածուց խումբերու առաջնորդութեամբ։ Պալատան դուռը կեցած էին Եըլտիզի զինուորական հիւանդանոցին մէջ պատրաստարեալ եւ յեռոյ ապաքինեալ զինուորք ինչպէս նաեւ անոնք որոց վէրքերը բուժելու վրայ են, ճերմակ դիւրնոցներով եւ չքաղրամի կուրծս։ Վեհ. Սուլթանը տեղեկանալով որ այս զինուորաց հինգը կանոնաւոր զօրաց դասուն կը վերաբերին եւ ոչ պահեստի, հրամայեց Եըլտիզի չշրջակայքը բանակող արաբներու վաշտին մէջ արձանագրել զանոնք։

Ն. Վեհափառութիւն ժամը 3 ին եկնելով մզկիթէն մի ևնոյն հանդիսիւ վերադարձաւ Եըլտիզի պալատն որոյ շրջակայ պարտէզները դոյնդոյն լապտերներով զարդարուած էին և զանազան հրախաղութիւնք տեղի ունեցան մինչեւ ժամ 4ին։ Մասնաւոր ուշադրութեան արժանի էր Իմիթիազ պատուանշանի ձեւով շինուած արձան մը որ երմիներանդ լոյսեր կարձակէր։

Վեհ. Սուլթանի աղօթից պահուն, մզկիթին մէջ ներկայ էին Շէյխ-իւլ-Իսլամ էֆէնտին, զինուորական բարձրաստիճան սպայք և արքունեաց բարձրագոյն պաշտօնատարք։

Այս հանդիսին առթիւ երէկ դիշեր մայրաքաղաքիս բոլոր մզկիթներն, հասարակաց շէնքերն ու պետական պաշտօնատարաց ապարանքները չքեղապէս լուսազարդուած էին։

Երէկ երիկուն Լէյպէ-Ի-Լ-Գոռէի առթիւ Արքունի Թնդանօթարանին մէջ ըստ սովորութեան հացկերոյթ մը տրուեցաւ։

Սպարապետ և Թնդանօթարանի վերատեսուչ Բարձր. Այի Սայիպ փաշա հրամայած էր ամէն տարիներէ աւելի մասնաւոր խնամք տանիլ կերակրոց ընտրութեան։ Ճաշէն վերջը պաղպաղակ և օշարակներ բաշխուեցան հրաւիրեալց։ Սեղանին կը նախագահէին Սեւ Գովա նեղուցին փոխ-հրամասար Հաղդը փաշա և Թնդանօթարանի ժողովոյ անդամ գնդապետ Մէհմէտ պէյ։

Վեհ. Սուլթանի թիկնապահ Միւշիր Ֆուատ փաշա երէկ դիշեր կայս. պալատն հրաւիրուելով էֆէնդին անդ ըրաւ։ Յետոյ, Ն. Վեհափառութիւն բարեհաճեցաւ Ֆուատ փաշայի նուիրել սիկառի ծխարդին ոսկի տուփ մը որոյ վրայ Վ.Հ. Սուլթանի անուան սկզբնատառերը դրուած էին ադամանդաղարդ։

ՊԷՇԻԿԹԱՇԻ ՀՐԿԻԶԵԱԼՔ

Պէշիքթաշի հրկիզեալք կայսերական հրամանաւ Եըլտիզի պալատը կոչուելով, առաջին սենեկապետ Օսման պէյ ու Կայս. Անձնական Դանձուն Նախարար Վահր. Յակոբ փաշա Ն. Վեհափառութեան կայս. բարեւներն հաղորդեր են հրկիզեալց եւ մխիթարիչ խօսքեր ուղղեր են անոնց։

Հրամանաւ Վ.Հ. Սուլթանին, Թաղապետութեան Դ. շրջանակի ոստիկան Վէհպի պէյ Պէշիքթաշի հրկիզեալց ցուցակը մատոյց Ն. Վեհափառութեան որ հրամայեց հրդեհի տեղը վրաններ դրնելով հրկիզեալները պատսպարել եւ ամէն օր կանոնաւորապէս ուտեստ բաշխել անոնց։

Կը պատմուի թէ հրդեհը ծագումի առեր է Նորեղբուկ դուռնաւոր լուցկիներէն զորս ոսոն մը մէջ տղայք վառելով խաղցած ատենին դիպուածով վարագոյրները բռնկեր են և այսպէսով հրդեհն սկսեր է։ Այս հրդեհին պատճառաւ ապահովագրական ընկերութեանց կրած վնասը 45,000 ոսկի կը հաշուուի։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԴՈՐԾԵՐ

Պուլկար կառավարութեան կեսպաշտօնական թերթը Բլեդնէ՝ խմբագրական յօդուածի մը մէջ Սոֆիայի Դահլեճին և Ազգային Ժողովոյ ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ Պուլկարիոյ դրացի մեծ ու փոքր պետութեանց զօրութեանց վրայ զորս կրնան ցոյց տալ պատերազմի մը պահուն։ Բլեդնէ կը խնդրէ որ կառավարութիւնն և Ազգ. Ժողովը միահաղոյն միջոցներ ձեռք առնուն անյապաղ, այնպիսի վիճակի մը մէջ դնելու համար երկիրն՝ որ կարենայ ինքզինքը պաշտպանել ի հարկին։

«Պէտք է պատրաստ լինինք, կրսէ, պաշտպանելու ինչ որ մեր ստացուածն է։ Պուլկար բանակը ցոյց տուաւ իւր քաջութիւնը. սակայն պէտք ունի կազմակերպուելու և ռազմաթերօք օժտուելու։ Այս պայմանաց մէջ միայն կարելի է յաջողութիւն ձեռք բերել։»

Փիլիպէէն կը գրեն յունիս 12/24 թուով։

Երկու օրէ հետէ սկսաւ գործադրուիլ պուլկար կառավարութեան այն հրաման որոյ համեմատ «ըստ արժէքին 8 առ 0|0 մաքսատուրք» կառնուի օսմանեան ապրանքներէն կամ Թուրքիայէն բերուած ապրանքներէն։ Բուրդի վաճառական մը հարկադրեցաւ 49 ֆրանք մաքսատուրք վճարել մաս մ'ապրանաց համար զորս Պանսրէմայէն կը բերէր։ Զաղացպան մ'ալ կէս ոսկի վճարեց երկանաբարի մը համար զոր Մուսթաֆա-Փաշային բերեալ տուած էր և որուն՝ մաքսատան պաշտօնեայք 625 ղրուշ դէն կորեցին։

Պ. Քարավէլոֆի բերան Թէրեվէյա Թէնիէնի-ա լրագիրը խօսելով այն զբաղցներուն վրայ թէ սերպիական բանակն ի դէն կը կոչուի, կրսէ—«Սերպիոյ մէջ դարձեալ զինուորական արտասովոր շարժում մը կը նշմարուի։ Զօրաց մէկ մասը կը համախմբուի դէպ ի Բուրսուսի, օսմանեան սահմանագլխոյն վրայ, և ուրիշ մաս մը ի Զայչար, Բուլգարիոյ երկրորդ ժամ հեռաւորութեամբ։ Թիմոք գետին եզերաց վրայ, նոյն իսկ մեր սահմանագլխոյն մօտ, սերպացիք հիւանդանոց մը կը կառուցանեն։ Բուլգարիոյ եկող պուլկար երեսփոխանաց խօսքին նայելով, Զայչարի մէջ 20 վաշտ աւելի զօրք համախմբուած է։»

ՍՈՖԻԱՅԻ Ա.ԶԳ. ԺՈՂՈՎԻՆ

Սոֆիայէն Մ-էրէն-ի ուղղեալ նամակ մը հետեւեալ կերպիս կը նկարագրէ Պուլկարիոյ Ազգային Ժողովոյ վերջին երիս նիստերը.

ՍՈՖԻԱ, 11|23 յունիս

Ազգ. Ժողովոյ Է. Նիստը տեղի ունեցաւ այս երկուշաբթի (9 յունիս)։ Ժողովն զբաղեցաւ նախ երեսփ. ընտրութեանց վաւերացման գործովն և օրինաւոր հոչակեց Բրզանլրզի, Զիրբանի, Սէրմէնի, Ա.յթօսի և Լոկի-Զաղարայի ընտրութիւններն. իսկ Բանակևրիչեէի ընտրութիւնը բողոքոյ առթիթ տուած լինելով, քննիչ յանձնախումբ մը կազմեց այդ նպատակաւ։ Վիճաբանութեանց միջոցին Շիվաչէֆ երեսփոխանը կառավարութեան ընթացքը քննադատեց, յայտնելով թէ Բրզանլրզի իշխանութիւնը զեղծումներ գործած էին, այդ շրջանակին մէջ կառավարական ընտրելիներն յաջողցնելու համար։ Պ. Քարավէլոֆ՝ բարկութենէն կարմրած՝ ընդմիջեց առաջնորդն ըսելով թէ անամօթաբար կը սուտ։ Նախարարապետին այս խօսքեր եռանդագին ծափահարութեամբ ընդունուեցան կառավարական կուսակցութեան կողմէ։ Պ. Շիվաչէֆ ուղղելով Պ. Քարավէլոֆին դէմ յարձակիլ, այս բացատրութեանն առթիւ, ժողովոյ նախագահն ընդհատեց էշէնայի երեսփոխանի խօսքն։

Երեքշաբթի աւուր նստին մէջ կարդացուեցաւ Իշխանին ուղղեալ ուղերձին պատճէնը։ Նախագահն՝ տեղեկաբերին հետ համաձայնութեամբ՝ պընդեց որ ուղերձի խմբագրութեան յանձնաժողովոյ անդամ Տր. Զերնէֆի յատնին երեսփոխանութեան չյայտնէ այն կարծիք զոր յայտնած էր յանձնաժողովոյն մէջ և առաջարկեց որ ժողովն ամփոփ ուղերձի վիճաբանութեան ձեռնարկէ։ Սակայն բաւական ընդդիմութենէ վերջ, ընդդիմադիր կուսակցութեան պահանջմանց վրայ, հարկադրեցաւ առաջին խօսքը տալ յիշեալ երեսփոխանին։

Պ. Զերնէֆ բեմն երթալով, կրկնեց այն յայտարարութիւններ զոր ըրած էր յանձնաժողովոյն մէջ, և բացատրեց թէ Կ-նալ Տէրբին մէջ յիշուած Մուութիւնը չէ այն զոր Իշխանն յիշեց իւր բացման բանախօսութեան մէջ։ Առենապանը ջնաց ցոյց տալ Ռուսիոյ հետ յարաբերութեանց ձգտումն և յիշեցուց թէ Ալեքսանդր Իշխանի անունը չնշուած է Ռուսիոյ զինուորական շրջանակներէն։

(Այս առենապանութեան միջոցին, Պ. Քարավէլոֆի բերան յուզման նշաններ կարտայայտէր իւր աթոռին վրայէն)։

Տր. Զերնէֆի պնդեց թէ սախսոնական հարկ կայ բարեկամական յարաբերութիւններ վերահաստատել Ռուսիոյ հետ և խօսքը վերջացուց առաջարկելով որ գումարի պուլկարական ազգային մեծ ժողովն որ միակ ձեռնհաս մարմինն է Մուութեան խնդրոյն վրայ վճիռ արձակելու համար։

Աստ նոր միջադէպ մը պատահեցաւ։ Ատենապանը բեմէն իջնելի առաջ ուղեց կարդալ այն հեռագիրը որով Զարը մերժած էր սեպտ. 18ի միութենական շարժումը. բայց Պ. Քարավէլոֆ նստած տեղէն բեմն ոստնելով թոյլ չտուաւ որ Պ. Զերնէֆի իւր փափաքն ի գործ դնէ և հարկադրեց զայն վար իջնել։ Պ. Զերնէֆի յայտարեց Պ. Միշէֆ՝ որ ծայրայեղ արմատական մ'է, այլ խեղճ ատենապան մը։ Ոչ ոք կը մերբնէր իւր խօսից խնամն և իւր կոշտ շարժումները միայն աչքի կը զարնէին։ Զանց կընեմ պատմել ուրիշ շատ մը միջադէպներ, յորս Պ. Պ. Քարավէլոֆ, Սթամպուլոֆ և իրենց կուսակիցք սաստկապէս նախատուեցան Բանակևրիչեէի երեսփոխան Պ. Վիւլքօ Նէյչոֆի կողմէ։

Այդ նստին մէջ, օրուան գիւցազնն եղաւ ընդդիմադիր երեսփոխան Պ. Վէլիչքոֆ՝ երբեմն հանրօգուտ չինութեանց տնօրէն Կավրիլ փաշայի օրով։ Թէեւ աջակողմեանք կընդմիջէին, կը նախատէին, կը քաշքշէին զայն, սակայն ատենապանն անյողդողդ մնաց բեմին առջեւ և կառավարութեան դէմ չսխալիլ ատենապանութիւն մ'արտասանեց և պուլկարական Ազգային մեծ ժողովոյ գումարումը պահանջեց։

Իւլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ Պոմպէյի օսմանեան հիւպատոս Դալիպ պէյի։

Առեւտրական նախարարութեան դիւանատան դեր-տնօրէն անուանեցաւ տպագրական դիւանի քարտուղարներէն Նէճմէտտին պէյ։

Ավրամ Բամնտոս կոմսն երէկ Վառնայի շոգենաւով մայրաքաղաքս հասաւ։ Շոգենաւն եէնի գիւղ Բամնտոս ընտանեաց ծովային ապարանքին առջեւ կանգ առնելով կոմսը ցամաք հանեց։

Վերջին կռիւներու մէջ վիրաւորեալ թուրք զինուորաց մէկ մասն որք դեռ Սելանիկի զինուորական հիւանդանոցին մէջ կը գտնուին մայրաքաղաքս բերուելով Եըլտիզի հիւանդանոցին մէջ պիտի պատսպարուին ըստ որում ներկայ եղանակիս մէջ Սելանիկի օդը տաքցած լինելով վիրաւորեալք անհանգիստ կը լինին։

Կրէտէէն կը գրեն թէ կղզւոյն ընդհանուր Ժողովն որոյ գումարումն յետաձգուած էր հելլենական խնդրոյն պատճառաւ, ամսոյս 30ին պիտի բացուի։

Ամերիկեան հիւպատոսի տիկինն երէկ Թարապիոյ մէջ դաշտային հացկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ ամերիկացի ծիրանքլին ծովակալին որ երբեւ հիւր մայրաքաղաքս կը գտնուի։

Փարիզի օսմանեան դեսպանատան առաջին քարտուղար Ճէմալ պէյ երէկ Վառնայի շոգենաւով մայրաքաղաքս ժամանեց։

Կրօնական գործոց տեսուչ Զիվէր պէյ քանի մ'օր առաջ Ցիներն պատրիարքարանն երթալով այցելութիւն տուաւ Ամեն. Յովակիմ Պատրիարքին, ի դիմաց դատական նախարար Վասիֆ Ճէվատ փաշայի։

Ֆրանսական դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Ժիւլ Բօպէր որ երկար ժամանակէ հետէ անկողնի կը ծառայէր, բաւական ապաքինած լինելով, քանի մ'օրէ հետէ օդափոխութեան գնացած է Հէյպէլի կղզին ուստից Ֆրանսա պիտի ուղեւորի արձակուրդով։

Պարսկիկ կառավարութիւնը նախընթաց օր ծանուցագիր մը տուաւ Բ. Դրան, խնդրելով որ կայս. կառավարութիւնն հաճի համաձայնութեան մը յանգիլ երկն հետ, վերջնապէս կարգադրելու համար խօթուրի սահմանագլխոց խնդիրն որ երկար ժամանակէ հետէ առկախ կը մնար։

Իգմիրի լրագիրը կը ծանուցանէն թէ հելլենական նաւատորմի մէկ մասն արուելեան քանի մը նաւահանգիստներ պիտի այցելէ ի մեծոյ։

Աղեքսանդրիոյ Լ. Ֆէն հետեւեալը կը գրէ Թուրքիոյ և Ռումանիոյ միջեւ առեւտրական դաշնագրոյ մը կնքման խնդրոյն առթիւ.

Ռումանական կառավարութեան կողմէ Թուրքիոյ ապրանաց նկատմամբ ձեռք առնուած մաքսային միջոցներուն վրայ, Բ. Դուռն ազդուութեան փորձ մը տալով, փոխադարձ միջոցներով, շատ աւելի ներգործութիւն ըրաւ Պուքրէշի Դահլճին վրայ, քան զոր չէին ըրած ցարդ դիւանագիտական ձեռնարկներ և ծանուցագրեր։ Ռումանական պատուիրակ Պ. Սդուրձա կը բանակցի այժմ կայս. կառավարութեան հետ համաձայնութեան մը դալու համար։

Բայց, այս առթիւ մեր քաղաքս մասնաւոր տեղեկութեանց նայելով, Պ. Ս-դուրձայի պաշտօնն յաջողութեամբ ի դլուխ երթալու երեւոյթ չունի, վասնզի ռումանացի նախարարը մասնաւորապէս պաշտօն ունի բանակցութիւններ կատարել Բ. Դրան հետ առեւտրական դաշնագրոյ մը կնքման համար, իսկ այս վերջինին հանար անհնար է ընել զայդ տարեգլխին առաջ, յորում կաւարտին Տէրութեանց հետ իւր ունեցած առեւտրական դաշնագրոյ պայմանաժամն։ Հետեւարար կայս. կառավարութիւնը կը խնդրէ Ռումանիայէն որ օսմանեան ապրանքներէն նոյն մաքսատուրքն առնու ինչ որ կառնուր յուլիս 1 էն առաջ, մինչեւ որ կարելի լինի դաշնագիր մը կնքել։

Այս է խնդրոյն բուն վիճակը։

Նոյն լրագրոյն մէջ կը գտնենք նաեւ հետեւեալ տեղեկութիւնները.

Մաքսատան վերատեսչութիւնը գերբեր ստացած լինելով Իզմիրի վաճառականներէն որք կը դանդատին թէ տեղական իշխանութիւնը նոր մաքսատուրք մը հաստատած են Իզմիրի դաւառէն դուրս հանուած նապաստակի մորթերուն վրայ, բացատրութիւն պահանջած է տեղւոյն մաքսատան տեսչութենէն։

Մայրաքաղաքիս վաճառականք առկից առաջ հանրագիր մը մատուցանելով Առեւտրական Սենեկին կը դանդատէին այն տնօրինութեան դէմ որոյ համեմատ Թուրքо-պարսկական սահմանագլխոյն վրայ Քըզել-Տիզէ կոչուած տեղը նոր խուզարկութեան մը կենթարկուին Թուրքիայէն Պարսկաստան ղրկուած ապրանքներն։ Արդ, կ'իմանանք թէ հրահանգ ղրկուեր է Տրապիզոնի մաքսային իշխանութեանց մանրամասն տեղեկագիր մը մատուցանել այս մասին։

Այս աւուր Թուրքի մէջ կը կարդանք։

Պուլկարիոյ մէջ վերցած է օտար Տէրութեանց այն առանձնանշանութիւնն որով ֆէրմէյլիք կոչուած հիւպատոսական դաշնագրոյ մը համաձայն օտար հպատակաց դատավարութեան միջոցին հիւպատոսարանաց թարգմանք ներկայ կը դտնուին։ Սակայն աւստրիական կառավարութիւնը չէ ուզած ձեռքէ հանել այս առանձնանշանութիւնն և ըստ առաջնոյն կը շարունակէ իւր հիւպատոսարանաց թարգմանները ղրկել աւստրիացի հպատակաց դատավարութեան միջոցին։ Անցեալներն աւստրիացի Պ. Զէսթէլ անուն անձի մը դատաստանի միջոցին հիւպատոսարանի թարգմանը պատճառաւ մը ներկայ չը դտնուիր։ Պուլկար դատարանը կը դատապարտէ Պ. Զէսթէլն իւր պարտուց վճարման, սակայն աւստրիական հիւպատոսարանն անոր մեթերանոցը կը մնայ վճռագրոյն գործադրութիւնն արգիլելու համար։ Պուլկար գործադիր պաշտօնեայն աւստրիական հիւպատոսարանի կնիքը խլելով մեթերանոցը կը բանայ և մէջը գտնուած ապրանքները կը վաճառէ աճուրդով։ Անոր վրայ աւստրիական հիւպատոսը խիստ դիտողագիր մ'ուղղած է Պուլկարիոյ Արտաքին գործոց տնօրէնին։

Վ.Հ. Սուլթանն հրամայեր է Պայրամի տօնէն առաջ մէկ մէկ ամնական վճարել Ադրիանուպոլիս և շրջակայքը բանակող զօրաց։

Դատական նախարարութիւնն այս աւուր թուրք լրագրաց միջոցաւ կը ծանուցանէ թէ իրաւագիտական վարժարանի անցեալ տարւոյ ուսումնասարաք, որք փաստաբանութեան վկայագիր (Լիսանսիէ անդրոսա) ստանալու քննութիւնն աւարտած են, պարտին հինգշաբթի, շաբաթ և կիրակի օրերը Դատական պաշտօնատունը դիմելով իրենց վկայագիրն ստանալ։ Դաւառները դտնուած ուսումնասարաք տեղական կառավարութենէն պիտի ստանան իրենց վկայագրերը։

Միտիլենէն կը գրեն առ Էֆէնտի, թէ կղզւոյն Ըէյիսի գործակալութեան եւ տեղական իշխանութեանց միջեւ վէճ մը ծագեր է, որոյ պատճառն է ծխախոտի մաքսախոյսութեան արատասովոր կերպիս ծաւալումն։ Ասոր առաջն առնելու համար, Ըէյիսի գործակալ Պ. Ըէֆիքիս հեծեալ դէտերու դունդ մը կազմեր է, սակայն կըզդւոյն վարչական ժողովն չէ ուզած ըստ օրինի վաւերացնել այդ մարմինը։ Գործակալը բողոքեր է, իշխանութիւնք ընդդիմացեր են եւ գործն այս վիճակին մէջ է։ Ստանալով վերջնական կարգադրութեանց, ծխախոտի մաքսախոյսք արձակ հանրաձակ կը գործեն եղեր առ այժմ։

Սմիւրնայէն կը գրեն թէ այն յոյն ատամնաբոյժն որ հանրածանօթ է Ղալաթիոյ և Պոլսոյ գլխաւոր թաղերուն մէջ իւր կատարած փորձերովն, քանի մ'օր առաջ դարձեալ Թօփհանէի հրապարակին վրայ կաքլին մէջ անցորդներու ակռայները քաշած պահուն, ոստիկան մը կաքլի եղնելով հրամայեր է կառապանին ուղղակի Վալիօտա ուղղել կաքլին դլուխն։ Անոր ատամնաբոյժը Զաղաթա Սէրայ ղրկուելով հարցաքննութեան ենթարկուած է և տակաւին հսկողութեան ներքեւ կը գտնուի, յայտնի չէ թէ ինչ պատճառաւ։

Սմերիկեան Քէյսոֆ մարտանաւն Մեծ Կղզին Թարապիոյ առջեւ դնացած է։ Նախընթաց օր խումբ մը նաւատիք եւ նուագածուք մակոյկ մը նստելով ծովուն բացերը պտոյտ մը կընէին, երբ հովուն եւ ալեաց սաստկութենէն, մակոյկը ծռելով ջուր առաւ եւ նաւատիք ամենքն ալ ջուրը թափեցան։ Թէ եւ անմիջապէս օգնութեան հասնելով կարելի եղաւ ազատել զանոնք, սակայն երբ ցամաք հանուեցան, տեսնուեցաւ որ մէկ նաւատի եւ մէկ նուագածու անցայտ եղած էին ալեաց ներքեւ։

Բերա, Մանար թաղը բնակող հայ ընտանեաց մը մէկ ու կէս տարու տղան նախընթաց օր լուցկիի տուփի մը հետ խաղցած պահուն, տուփը բռնկելով մանկան հանդերձներուն վրայ ինկաւ։ Խեղճը տան մէջ առանձին լինելուն, մինչեւ որ դրացիք նորա հնչելը լսելով օգնութեան փութացին, մանուկն սպրած էր կիսովին եւ մէկ ժամ յետոյ իւր վերջին շունչը տուաւ սոսկալի տանջանաց մէջ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱՅԺՄՆՈՒ ՀԱՎԱՍ

Պէյկրատ, 28 յունիս

Պ. Կարաջանին յաջողած լինելով համաձայնիլ արմատականաց հետ, կառավարութիւն ստուար մեծամասնութիւն մը պիտի ունենայ Խարհրդարանին մէջ։

Վիէննա, 28 յունիս

Երէկ երիտ հոգի մեռան հնոտախտ ի Թրիէստ։

Հռոմ, 28 յունիս

Երէկ, ի Պրինտիզի, 24 հոգի բռնուեցան հնոտախտ եւ 12 հոգի մեռան։ Պրինտիզիի շրջակայից մէջ 48 հոգի բռնուեցան և 10 հոգի մեռան։

Լիսպոնա, 28 յունիս

Բոլորովին սուտ է այն զրոյց թէ հնոտախտ երեւան եկած է ի Բորդուկալ։

ԳՈՒՄՐԿԱՆ

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ԳՈՐՍ

Ղալաթիա, 17 յունիս

ԸՆԹԱՑԵՐ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ

[illegible]		.....	111 2/3
3 »	»	(վճռեալներ)	110 3/4
3 »	Բարեւ, »	(զանազան)	22 75
3 »	»	(վճռեալներ)	22 82 1/2

ԸՆԹԱՑԵՐ ԱՐԺԵԹՂԹՈՅ

Օսմանեան Քոնսոլիտէ

			Դոլարներ
Երէկ երեկոյ գոց. (Մաց.	Դ. Ոէր.)		16 34
Գերագոյն գոցուելէն վերջը		»	16 34
Բերայի մէջ		»	— —
Առաւօտեան բացուելեան		»	16 34
Բարձրագոյն գին		»	— —
Նուազագոյն »		»	— —
Կէս օրին		»	— —
Փոխառութիւն 1858)			
» 1862)	A. Սերի		24 10
» 1860)			
» 1863)	B. »	» »	16
» 1872)			
» 1865)			
» 1869)	C. »	Ս. »	16 34
» 1873)			

ԻՆՍԻՓԻԷ ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ

Երէկ երեկոյ գոց.		80 25
Այս առաւ. բացուելեան Գ. կ.		80
Կէս օրին		80 25

ԲԱԺՆԵՏՈՒՄՈՒ

ՅօսիէՅ Ֆէնէրալ	Ամբ.Լ.Բ.	3 12
Ֆրէսի ֆէնէրալ	Օսմ. »	6 8
Պանք ազ Ֆրանս	» »	4 35
Ոսա. Շանժ է Վայէօր	» »	3 20
Բրամուէյ	» »	287 1/2
Ռումելիի երկաթուղի	ֆր.	33
Պալկիսիսի ազ Բրիորիթէ	»	—
Թանեթուղի Լաւրիօնի	»	62

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ

Օսմանեան ոսկի	գրշ.	100
Յ) Ֆրանքներ	»	87 36
Ռեզիական ոսկի	»	110 30
Ռոլ. Իմբերիալ	»	90 24
Ֆրիտիֆ	»	51 20
Լուզիի թիթագրամ	»	9 16
» արծաթ	»	88 30
Ֆիորին	»	8 30
Ռէճ. արծ. (տարբ.)	»	108 10
Վենետիկ	»	102 35
Լինեցոյ	»	102 10
Ռեթմարիք	»	97 20
Թասֆիէ	»	45

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

(Ասուած, 28 Յունիս, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ)

Ռոգ. քանս

» » » Բ.	16
» » » Գ.	15 1/8
Օթոման 1871	73 1/2
Խոխանաւութիւն 1877	86 1/2
Պանք Օթոման	11 1/2
Ռուսական փոխառ. 1873	98 3/4
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէ)	72
» առանձն. (բրիվիլեժիէ)	95 3/8
Ցարյա Ռանիէ	70 3/4
Ցօմանիալ (փոխառ. Բօչիլա)	93 1/2
Հունգարական պարտաթուղթ 4%	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	— —
Վիէննա, 28 Յունիս, ժամ 4 երեկոյ	
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 20
Օսմանեան երկաթուղի	48 50
Բարիզ, 28 Յունիս, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ	
Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	110 25
» » 3 %	83 05
Օսմանեան քսանօրեայ Սերի Գ. բացուեցաւ	15 27 1/2
» » » փոցուեցաւ	15 27 1/2
» » Սերի Բ.	15 75
» » Գ.	15 20
Օսմանեան երկաթուղի	36 75
Ռիէֆի բաժնեթուղթ	— —
Պանք Օթոման	541 25
Գրէտի Լիոնէ	512 75
» Յունիսի	1387 50
Բամնեսսա Լիոնի	1206 25
Ռուէզի ջրանցք	2120
Ռուսական 5% 1877ի	104 1/4
Իսպանական Ռանթ	101 85
Եգիպտական միացեալ	364 37 1/2
Ոպտիմական (արտաքին)	60 1/8
Բրիտանական թուղթ	374 37 1/2
5% Հելլենական	330
Զէս Լոնտրայի վրայ	25 26

ՀՆՈՒԹԻՒՆՔ

Ի Ս. ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

*Կալաթայի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ բակին մէջ կատարուելիք շինութեանն առթիւ, հինգ մեթր խորութեամբ պեղումներ կատարուած լինելով, եկեղեցւոյ հիմերէն բաւական վար գտնուած հողի խաւերուն մէջէն տապանաքար մը գտնուած է, նաեւ ուրիշ յիշակերտ մը գաւթի պատին մէջ։ Այս երկու յիշակերտներ քառակուսի մարմարներ են, ամեն կողմէ կիսական կանգուն երկայնութեամբ։ Քարերէն միոյն վրայ քանդակուած է ճաճանչաւոր գեղարուեստ խաչ մը, որոյ ստուերի մասն ձեւացած է փոքրիկ ծակերով. խաչին տակ, աջ և ձախ անկիւններու մէջ, քանդակուած են երկգլխի առիւծներ, խաչազարդ թագերով, գուցէ Բիւզանդեան կամ ՃԵՆՈՎԱՅԻ իշխանի կամ գերման խաչակրի մը յիշատակարան։ Միւս քարն կը պարունակէ հելլէն տապանագիր մը, ճակատն և ստորոտն յունական խաչերով զարդարուած։ Գերմանիոյ գեսպանատան թարգման Պ. Ժ. Մօրման, ականաւոր հնագէտ և որդի այն բարեյիշատակ գիտունի որ զբաղած է Վասպուրականի սեպագիրներով, չորեքշաբթի երեկոյ ազգային կեդրոնական վարժարանը գալով, հետեւեալ կերպով լուծեց յիշեալ տապանագիրն։

«Իմաստուն Եւփեմիա, որ զգօնապէս Մարինոսի հետ կենակցեցաւ Թ տարի, վախճանեցաւ ԺԸ տարին, գեկտեմբեր ամսոյ Գ-ին, օր . . ., ժամ Ա.»

Եռագիր հնգետասանամեայ շրջան մ'է, և բիւզանդեան կայսերք ամեն ենդիկտիոնի յետոյ մարդահամար կը կատարէին, որոշելու համար տրոց քանակութիւնն ըստ հանրային անման կամ նուազման։ Ցաւալի է որ գործաւորներու բերնէն կորած է այս տապանագրի մի քանի տառերն, մանաւանդ օրուան անունն, որով դիւրին պիտի լիներ ճշդել այդ ազնուական տիկնոջ մահուան թուականն։ Սակայն Պ. Մօրման, քննելէ յետոյ տառերու ձեւն, կարծիք յայտնած է թէ այս յիշակերտ կընայ պատկանիլ Զ կամ Ե դարուն կամ լինիլ հնագոյն խսկ։

Պ. Մօրման այս առթիւ այցեց նաեւ ազգային Մատենադարանն, որոյ հնութիւններէն ոմանք գրաւեցին իր յատուկ ուշադրութիւն, և Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցին, որոյ կիսէն վարագոյրն, յախճապակեայ զարդերն և մանաւանդ պղնձի վրայ հրաշագեղ նկարներն հիացում մ'ազդեցին իրեն։

Աւելորդ չենք համարիր այս առթիւ հրատարակել այս վաղեմի եկեղեցւոյ ճակատի արձանագրութիւնն, որ ծանօթ է քիչերու։

«Ճաճար Աստուծոյ
Է.

«Ի սկզբան կառուցաւ Ս. Ցաճարս յանուն Սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին մերոյ ի հայրապետութեան Հայոց Տ. Թէոդորոսի Սրբազան կաթողիկոսի, եւ ի պատրիարքութեան Սրբոյ Երուսաղէմի Տ. Եսայեայ արքեպիսկոպոսի առաջնոյ, գնեալ տեղիս Սրբոյ Ցաճարիս ի ձեռնվաչուց Կոմս անուն բարեպաշտ վաճառականի ուրումն Բէֆֆէ քաղաքին Ղըրիմու յամի Տեառն 1436։

«Յետ հրիզմանն դարձեալ նորոգեցաւ ի հիմանց ի հայրապետութեան Տ. Աստուածատրոյ Սրբազան կաթողիկոսի, և ի պատրիարքութեան Սրբոյ Երուսաղէմի Տ. Գրիգորի շղթայակրի, և ի պատրիարքութեան Պօղոսյս Տ. Յոհաննու Բաղիշեցւոյ Կոլոտի, աշխատասիրութեամբ Սարգիս Խալֆայի, 1733, ի Ղալաթիայ։»

Մտադիր ենք հրատարակել դրոնուած երկու հնութեանց պատկերները, որք գուցէ լոյս սփռեն յիշեալ աղօթատեղւոյ անցեալին վրայ, մանաւանդ որ աւանդութիւն մը կը հաստատէ թէ հայ եկեղեցին յաջորդած է ճենովական եկեղեցւոյ մը. եւ ճենովականն յունական եկեղեցւոյ մը։

ԳԻՏԱԿԱՆ

ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ՀԱՃՈՑԻՑ

Կո՞ն արդեօք իմ ընթերցողաց մէջ ոմանք, որ տակաւին մոռցած չըլլան Պ. Մանթէկացցա խուլացի փիլիսոփային մի դրքին վրայ գրեթէ մէկ ու կէս տարի առաջ գրածներս։ Այդ դրքն էր Զգայմանց Արտայայտութիւնք։ Ինչ տպաւորութիւն ալ ըրած ըլլան զգայմանց արտայայտութեան վրայ գրածներն, դոքա այնքան հետաքրքրաշարժ չեն որքան խուլացի երեւելի դասախօսին մի ուրիշ դրքին մէջ գրուածներն, դիրք մը որ կ'անուանի Հոգեբանութիւն Հաճոյից, որ Ֆրանսերէնի թարգմանուեցաւ այս տարի, թէպէտ 1854ին հրատարակուած է, որոյ մի օրինակն ունիմ ձեռքս, և որոյ թարգմութիւնն միշտ կայ հակառակ գործին 32 տարիներուն։

Պ. Մանթէկացցա, այժմ 55 տարեկան, ծերակրօտի անդամ և յոյժ պատուաւոր դիրք ունեցող գիտուն մը, երիտասարդական եռանդ ալից ժամերուն գրած է այդ հատորն որուն մէջ հոգեբանական բարակ մտածութիւններ, նրբագոյն դիտողութիւններ կուգան խառնուիլ գեղեցիկ ոճի հետ և վիպասանութենէն մը աւելի յատկապէս միտքն ու հոգին։ Տեղ տեղ կան ամբողջ գլուխներ, ուր մարդ չգիտեր թէ իրօք փիլիսոփայութեան գո՞րծ մ'է որ կը կարդայ թէ բանաստեղծի մը սրտին յորդաւան զգայմանց բղխումն, որոյ մէջ միշտ կայ սակայն խորտնկի մտածութիւն, հոգեբանական պաղ չարակարգութիւն, և առերեսս զգայուն, փափուկ, վարդագոյն ու գիրուկ մարմնոյն ջղակոիր ամրակազմ ակրեղէն կմախք։

Իրր ճշմարիտ փիլիսոփայ, հաճոյից վերլուծման մէջ հեղինակը բնաւ նկատողութեան չէ առած ընթերցողին որպիսութիւնն և ճշմարիտ խօսելով վերայական ազնուական հաճոյից նկարագրութեան քով կան այնպիսի տողեր որք կ'արգիլին գիրքն ամեն ձեռաց վստահելու և ոչ կուսանաց վանքի մը, ոչ ալ գրասան մը բայ թողուած դարաններուն մէջ կընայ գիրք առնուլ Հաճոյից գիրքը։ Սակայն այս ըսել չէ թէ դրական բացատրութեանց վերջին սահմանն կը հասնի։ Քա լեցի, տակաւին քայլեր կան հոն հասնելու եւ գիւրին է զայս մակաբերել երբոր ըսեմ թէ եռանդուն փիլիսոփան այդ հատորը նուիրած է իւր մօր, ձօնելով այսպէս.

«Առ մայրն իմ, իւր այնքան սիրով մըլցած թաղտին հակն է այս։»

Եւ թարգմանիչն ալ ոչ նուազ համարձակութեամբ կը ձօնէ առ օՏՆՆա Թէրէզա Լիխանուհին . . . ։

Բայց սիւնակները կարճ պիտի գան եւ ժամանակս սուղ։ Թողում ձօներն ու նախաբաններն և թարգմանչաց նիւթիս խորն։

* *

Հաճոյից հոգեբանութիւնն երկու գլուխաւոր մասի կը բաժնէ, մին Վերլուծական և միւսն Բաղադրական։ Առաջինն է ըստ իս մեծագոյն կարեւորութեան արժանին, չէ թէ հատորին մէջ ստուար տեղ մը բռնելուն համար, այլ որովհետեւ Հաճոյքն հեշտագոյն է դիտել, թերեւս փորձել և ուսումնասիրել վերլուծելով բաղադրիչ պատճառներուն և կամ եղանակներուն, մինչդեռ հաճոյքն բաղադրելով յառաջ բերելն և այդպէս ճանչնալը թէ՛ շատ նոր է և թէ՛ տակաւ միջոցներու արդասիք։

Վերլուծական տեսակէտով հաճոյք երեք գլխաւոր դասակարգութեանց ենթակայ են.

1. Զգայականաց հաճոյք,
2. Զգայմանց հաճոյք,
3. Մտաց հաճոյք։

Ըստ այժմէն թէ միայն երկրորդն, այսինքն զգայմանց հաճոյքն ինձ համար օրաթերթի յօդուածի գլխաւոր նիւթ կրնայ ըլլալ. զգայականաց հաճոյքն անհանդ է մարդոկութեամբ գրել և մտաց հաճոյքն ալ լաւագոյն հեղինակաց կողմանէ ընդարձակագոյն սահմաններու մէջ լուսաբանուած է ստոյգ։

Զգայականաց հաճոյքի մի քանի գլխաւորներէն են ընդհանրապէս շօշափելեաց հրճուանքն, որք չէ թէ միայն մարդոյ այլ և կենդանեաց կը վերաբերին, թէպէտև մարդուն համար կատարելագոյն ասպիսանին են հասած. փոքրիկ տղան, որ տակաւին ոչ կը խօսի, ոչ կը հասկնայ, ձեռքով շօշափել կ'սիրի տեսած նիւթերն, օգտակար թէ վնասակար, և երբ կը յաջողի ո՛ր և է նիւթի մը ձեռքն հասցնել և դպչիլ, դէմքին վրայ ծիծաղ մը կը փայլի և ահա՛ շօշափման հրճուանքն։ Աւելի մեծնալով զանազան խաղերու մէջ կը վայելէ նա այդ հեշտութիւնը, մինչեւ հասակաւոր մարդն որ գաւազանը ձեռացը մէջ դարձնելով կամ ժամացոյցի շղթային հետ խաղալով կը զբաղուի։

Նմանապէս զգայականաց հաճոյից մէջ կուգան կարգ մը հաճոյքներ որոց վրայ չը պիտի խօսիմ։

Ճաշակի հաճոյքն եւս այս առաջին շարքին մէջ է և համադամ կերակուրներու ուշաքարեղինաց պատճառած հեշտութիւնն ոչ օրի համար ապացուցման կը կարօտի։

Հոտառութեան հաճոյք, ծխախոտի հաճոյք կուգան նաեւ ատ շարուելու։

Ծխախոտի և քթախոտի հաճոյքը թերեւս զոմանս զարմացնէ։ Արդարեւ չծխողները զուրկ են այդ զգայմունքէ, և այդ զրկելոց գաղափար մը տալու յատուկ մի քանի տող յառաջ բերեմ հեղինակին այս մասին գրածէն. և ո՛ դիտէ, եթէ ոչ ոք գտնէ ըլլայ, դէթ Բէֆֆի ընկերութիւնը դժգոհ չըլլար։

«Քթախոտն շօշափական գրգռման, թեթեւ քաղցրաբուրման, և հանդարտութեան կամ աշխատութեան ժամերու մէջ երբեմն երբեմն նոր գագար առնելու հաճոյքն կը պատճառէ։ Կան ատեններ որ առանձնութիւնը նուազ ձանձրանալի կ'ընէ նա, բաժնելով զնա երկու ընչման մէջ։ Քթախոտին տուփն եւս ձեռաց մէջ ուշադրութիւնիս արթուն պահող առարկայ մ'է և մեզ սիրելի ու անրաժան ընկեր։ Երբ ոսկի կամ արծաթեայ է, կրնայ ունայնասիրական զգայմունիս ցոյց տալու պատճառ ըլլալ։ Թողունք արանց այդ կարգի հաճոյքն և այն կանանց որք որոշեալ տարիք մը անցնելով եւ կամ տգեղ ըլլալով անտարբեր կը թողուն զանոնք։ Սակայն խստիս արդիւնք քթախոտն դեւահան եւ գեղանի տիկնանց, որպէս զի չշատապարտին նոցա վարդագոյն անդունքն վարդի եւ յարդուկի բուրմանց անտարբեր ըլլալու։»

Ծխելու հաճոյքն յոյժ բաղադրեալ է զանազան հաճոյքներէ։ Ծխախոտն գնելէ, տուփին մէջ դնելէ, տուփն ի գրպան ըզգալէ սկսելով, մինչեւ սիկառէթին լմնելն, վառելն, ներս քաշելն եւ ալրոտապոյտ մուխն արձակելով հանդարտ օդին մէջ բարձրանալն դիտելն հեսկեսէ իրարու յաջորդելով մտացնել կուտան ծխողին թէ ժամանակը կը սահի։ Ծխախոտին համն ու հոտն ոչ նուազ ազդեցիկ են։ Բայց կարծեմ այսքանը իբր նմոյշ գաղափար մը կուտայ մեզ սիրելին վրայ և ուրախ եմ որ Պ. Մանթէկացցա հինաւուրց աղ-ին եւ կամ կրկնարտնկարկիլն չէ ճանչցած կամ չէ ուզած նկարագրել։

Լսողութեան հաճոյքը բաւական ընդարձակ տեղ կը բռնէ, ունենալով ձայնի և երաժշտութեան վրայ եթէ ոչ նոր գէթ խոր նկատողութիւններ։ Դիտաղդաբար լաւագոյն կը համարիմ ուրիշ աւելի թարգմանչ այս հոգեբանական ամենակարեւոր հաճոյքը նկարագրել, քան մի քանի հարեւանցի տողերով բացատրել ձեւացնել։ Միայն նիւթէն բան մ'։

Ըստ հեղինակին, երաժշտութիւնը բընութեան մէջ չկայ, այլ մարդոյ հնարած մէկ հաճոյքն է թէև զգայարանաց կը վերաբերի։ Իրաւ է որ փիլիսոփայք ոմանք թռչնոց դայլայլիին իրր երաժշտութեան սկիզբը կը նկատեն, բայց այս սխալ է, քանի որ մասնաւորապէս և մարմնապէս թռչունիներէն աւելի կատարելագործեալ կենդանիներ չունին այդպէս բան և չեն ալ հասկնար։ Շունը շատ աւելի խելացի է և դիւրքովը շատ աւելի մարդու մօտ քան սոխակը, սակայն սոխակին երգն զմայլեցուցիչ է և չան հաճելը նեղացուցիչ։

Գալով մարդոց, բոլոր մարդիկ երաժշտութենէ կը հրճուին։

«Շատ քիչեր են անտարբեր. սակայն սկսելով Ֆիւվիէէն, որ հանրութեան մեծ ձիգ ընելով կրնար մտիկ ընել իր պաշտելի աղջկան աքանչելի նուագածութիւնները, մինչեւ Ռոսսինի, որ ծննդեան օրէն մինչեւ մահուան օրը ներդաշնակութեան մթնոլորտի մէջ ապրեցաւ եւ որոյ համար ընչած օդին պէս կենաց անհրաժեշտ պայմանն էր այդ՝ անթիւ և անհամար են երաժշտութեան տաւել կամ նուազ զգայուն ականջներ։ Բոլոր մարդիկ այս տեսակէտով երեք դասի կրնան բաժնուիլ։ Առաջինները միայն այլոց նուագած երաժշտութիւնը կրնան վայելել, երկրորդները կրնան նուագել եւ վերջինները կ'ըստեղծեն։ Անօգուտ է ըսել թէ երաժշտական ալեարտի մէջ այս երեք դասերը տարբեր կերպիւ առանձնանշորհեալ են եւ միայն ֆանթազիաները կրնան լսողութեան վրայ համոյից անուալ։»

«Լսողութեան հաճոյքն երաժշտութեան, բնաւ յարակցութիւն չունի այլ հանգամանաց հետ։ Երբեմն կան երաժիշտներ որք բոլորովին տխմար եւ այլ յատկութիւններէ զուրկ են, ինչպէս կան անհատներ որք չեն կարող այդ հաճոյքը ճաշակել։ Կենդ մարդէն աւելի կը վայելէ երաժշտական հեշտութիւնը, թէպէտև չհասնիր բարձրութեան։ Մտաւորական փափկութիւնն ալ ոչինչ ազդեցութիւն ունի եւ աղքատ գործաւորը փողոցէն անցած ատեն կանգ կ'առնէ գեղեցիկ եղանակ մը մտիկ ընելու համար, մինչդեռ հարուստը Կիլեօմ Թէլլ Ուվերթիւռն և կամ Թռովաթօռի Միզեռէռէն երգուած ատեն օթեակին մէջ կը նիրհէ։»

Հեղինակը կ'ըսէ թէ երաժշտութեան ճշմարիտ հայրենիքն է Իտալիան և Եւրոպայոյ նուազագոյն երաժշտական ականջները միգապատ Անգլիոյ մէջ են, բայց ըստ որում տեղագրական հոգեբանութիւն չէ էջ ըրածնիս, թողունք այս տեսակէտը։

Տեսողութեան հաճոյքներն այս կարգին մէջ կուգան իրենց տեղը բռնել եւ թողուլ որ իրենց յաջորդեն խաղերու հաճոյքն, որոյ վերջը գալով գիտողութիւնն, զգայարանաց հաճոյից շարքը կը վերջանայ։

* *

Հիմա պատուականագոյն մասին հասանք, այն է զգայմանց հաճոյքն։

Ասոնց առաջինն է անձնասիրութիւնն որոյ իբր մի մասն կը դասակարգէ պատուարժան հեղինակն զամբիցութիւն եւ պատուոյ և արժանապատուութեան հաճոյքներն։ Ապա կը հետեւին փառասիրութեան եւ հպարտութեան հաճոյք, ունայնասիրութեան հաճոյք, «ՀԱՅԵԼ բային առաջին դէմքին հաճոյք, սեփականութեան բաղադրեալ հաճոյք, անշունչ առարկայներու վրայ ունեցած խանգից հաճոյք, կենդանիները սիրելու հաճոյք, բարեսրտութեան հաճոյք, ընկերային կենաց զգայմանց եւ զոհողութեանց հաճոյք, բարեկամութեան հաճոյք եւ սիրոյ հրճուանք։

Պարտ անձին կը համարիմ, նկատելով նիւթին փափկութիւնն եւ միանգամայն դեղեցկութիւնը՝ խօսքը տալ Պ. Մանթէկացցայի, որ ինքն իսկ բացատրէ իւր կարծիքն ի մասին սիրոյ հրճուանաց։

«Սիրոյ այրեցեալ մասին մէջ ծնունդ առած հղօրագոյն, ջերմագոյն կիրքն որ կենաց ամրան ամենաուսափալլ ճառագայթումն կը լուսաւորէ՝ այն զգայումն է, կ'ըսէ, որս մեծամա իրատամբ ՀԷՐ անունը տրուած է, որպէս թէ այլ համակրական զգայումներն անարժան էին այս տիտղոսին։ Այս զգայումն, թէ՝ հրաշալանման ժայթքմամբ մը ծնի, թէ՝ սրտէն բղխի իրր մեղմ ու ջերմ բայր մը, այնքան մեծ կարողութեան կը հասնի որ փոխուկ մեքենայն ընչաստ կ'ըլլայ, կը բարեխիլ, կը սառասպ նորա ազդեցութեան ներքեւ, որպէս թէ ամեն վայրկեան մեռ ըլլայ պայթելու։

«Հակայական բոլոր զօրութեանց նման, սէրը, պարզ եւ նախնական, մարդկային մայր կ'զգայ զինքն։ Այս գիւտէն անմիջապէս վերջ կուգայ նոր հրճուանք մը, այն է ուրախանիլ ըստն հաղորդել առ նա որ հայր սիրոյ կոչուի և որոյ ապագայ պաշտպանն է այն էակին որ տակաւին չէ եկած և զոր մայրն այժմէն կը պաշտէ առանց ճանչնալու։ Այս բարեպատեհ վայրկենէն եկող հիւրին համար ամեն զոհողութիւնք յարգի են և օրական ծրագիրներ կը պատրաստուին այժմէն։ Վերջապէս անգութ բնութեան պահանջումներով կուգայ յաշխարհ։ Այժմ իրօք կինը մայր եղաւ, օրհնաւոր մայր, երջանիկ մայր։ Այո՛, մայրն միշտ օրհնաւոր է։ Նա յանցաւոր է եթէ կ'ամաչէ այդ տիտղոսն ընդունելու։ Իւր եւ որդւոյն ապագայն վտանգեալ թող ըլլայ, կինը սիրելուն համար յանցաւոր կըրնայ նկատուիլ, մայր ըլլալուն համար բնաւ։ Այն սուրբ պարտականութիւնն զոր այդ ժամէն կ'ստանձնէ, ամեն յանցանք կը քաւէ եւ իւր որդւան իրաւունքն է նորեկ մանկիկը աշխարհի ցուցնելով գոչել. Զաւա՛կս է։»

Ապա կուգայ կաթնատուութեան հրճուանքը։ Ջանակը օրաւուր մեծնալով զգայման նշաններ ցոյց կուտայ որք օտարին համար չունին արժէք բայց մօրն համար մեծ եղելութիւններ են։ Այսօր մօրը նայելով կը խնդայ, վաղը թռչկոտի մը կտոր կը պատռէ, միւս օր թռչնոյ երգելուն ուշադիր կըլլայ, ատոնք անսահման ուրախութեան պատճառներ են մօրն համար։

«Որդին մօրն համար նոր աշխարհ մ'է ուր ամեն օր նոր երկիրներ, նոր գետեր, նոր լեռներ կը գտնէ, ուր սպանիական դղեակներ կը կառուցանէ, և այս աշխարհն է այնքան կենդանի, այնքան ջերմ, այնքան փարթ, որ ամեն վայրկեան մայրն գրկացը մեղ կը սեղմէ եւ համբուրելով կը ճաշակէ։ Եթէ վերջն, մարդս մայրական մեկ համբոյրն ջերմութիւնն զգար, ամենափոքր անիրաւութիւն անգամ չպիտի կարենար գործել զինքն այդպէս համբուրուին։»

Վերջապէս կուգայ կրթութիւն տալու տարիքը և այն ատեն դարձեալ նոր հրճուանք ու նոր հաճոյք մայրն ուրախութեամբ կը լեցնեն, երբ նա կը տեսնէ թէ տղան օր աւուր մարդ կ'ըլլայ։ Եւ այս է բոլոր փոխարինութիւնն անգին խնամոցն զոր տուաւ տարիներով։

«Մօր մը սիրան զգայման միակ դրամագլուխն է որ բնաւ չսպառիր։ Ապերախտութեամբ խորտակուելէ վերջ, յանցանաց առջեւ ճմլուելէ վերջ, վերջապէս մարդկային սիրտ մը սպանելու բոլոր անգթութենէ վերջ, մոխիրներն կը վերածին, աւելի ջերմ, աւելի բոցավառ, աւելի վեհանձն։ Մինակ մայրն է որ, անձին եղած անարգանաց, ի դերեւ ելած յոյսերուն կը նեղէ դարձեալ և առանց յանդիմանելու զինքն զրպարտող որդին, կուգայ խնամել զնա։ Բաւ է որ նա տանջուի, մայրը կը վազէ արցունքները սրբելու եւ եթէ վշտահար սիրտն չեմարար որ խօսի, չկայ արգելք ցաւելու եւ սիրելու։ Եթէ կը ճանչնաք երջանիկ մայր մը, այդ հեշտալի տեսարանին առջեւ աքանչացէք։ Իսկ եթէ կը ճանչէք մայր մը որ դժբաղդ է, սուրբի պէս յարգեցէք զնա եւ Աստուծոյ պէս պաշտեցէք։»

* *

Եղբայրական սիրոյ եւ հայրենասիրական հրճուանք, ինչպէս նաեւ կրօնական զգայմանց հրճուանք կը յաջորդեն մայրականին, այս զգայմամբ լի հատորին մէջ։ Արդարութեան եւ պարտականութեան զգայմանց արտադրած հրճուանք եւ յուսոյ հրճուանք կ'աւարտեն զգայմանց հաճոյից մասը։ Ցաւ կ'զգամ այս ամենուն վրայ ես մանրամասն գաղափար մը չտալուս համար։ Բայց ինչ օգուտ, գիրքն ամբողջ հոս գրել անկարելի է։

Մտաց հաճոյքներու շարքը այժմ կուգայ։ Հետաքրքրութեան հաճոյք, մտածելու հաճոյք, խօսելու հաճոյք, յիշողութեան, երեւակայութեան, կամաց հաճոյք, ճշմարտութիւն երեւան հանելու հաճոյք, ընթերցման եւ մտաւոր աշխատութեան, գիրք շինելու, լրագրի յօդուած գրելու հաճոյք, ծաղրելու հաճոյք և մտաց բացասական հաճոյք, այս ամենուն ամփոփումն է մտաւոր հաճոյքն։

Գրքին երկրորդ մասն, որ է բաղադրութիւն հաճոյից, չէ այնքան լաւ որքան վերոյիշեալն, թէեւ նուազ սխորժելի չէ ընթերցման համար։ Թող ներուի ուրեմն որ ես ալ զանց առնեմ և խոնարհարար դիտել տամ Պ. Մանթէկացցայի թէ այսքան հաճոյից մէջ մէկ հատ մը մուցեր է, այն է իւր գիրքը կարդալու հրճուանքը։

Յ. ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

Ա Զ Դ

Առաջիկայ հինգշաբթի, յուլիս 1, տեղի պիտի ունենայ հելլենական փոխառութեան արժէքներոց վիճակահանութիւնն, երաշխաւորեալ Ցունաստանի Ազգային Պանքային։

Մեծ Բաժին	100,000	ֆրանք
1 բաժին	10,000	»
2 »	2,000ական	»
5 »	1,000ական	»

Ամբողջ տոմսին գինն է 16 ղրշ և մէկ քառորդինը 25 ղրշ։

Յուլիսի 5 ին և 6 ին պիտի սկսին Սաքսոնիոյ Արքայական Լոտըրիին վիճակահանութիւնները։

Մէկ տասներորդ տոմսին գինն է 25 ղրշ ոսկեդրամ։

Յուլիսի 7ին և 8ին տեղի պիտի ունենայ Հանգուրկի շահեստ Լոտըրիին երկրորդ վիճակահանութիւնը։

Մէկ ութերորդ տոմսին գինն է 25 ղրշ ոսկեդրամ, իսկ առաջին կարգն ունեցողներուն համար 12½ ղրշ ոսկեդրամ։

Այս երկու Լոտըրիներուն իւրաքանչիւրը կը բաղկանայ 100,000 թիւերէ, որոց 50,000ն անպատճառ կը շահին։ Վերջին վիճակահանութեանց մեծ բաժիններն են 500,000, 300,000, 150,000, 100,000 մարք և այլն։

Այս տոմսերէն գնել փափաքող անձինք պարտին ժամանակին դիմել առ.

Ժ. Տ. ԾԱՆԷԹՊՈՒ

Կալաթա, Գոմխան խան թիւ 18

ՓԱՍՏԱԲԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Երբեմն Սեբաստիոյ Առեւտրական ատենի նախագահ նաեւ առաջին կարգի վերակացու Փաստաբան ԿՈՒԱՊԻՏ ԷՖԷՆԴԻ ՍԻՖԷՐԵԱՆ այս անգամ Կ. Պոլիս Ղալաթիա Սելանիկ խան թիւ 16 հաստատած է իւր գրասենեակը,

Հետեւաբար կ'ընդունի Շէրը Շէրիֆի։ Թիճարէթի, Հուլուգի և ՃԷպպի վերաբերեալ, (Պիտայէթ, Իսթինտաֆ և Թէմեկ) ամէն տեսակ դատերու փոխանորդութիւններն։

Մանաւանդ, Կ. Պոլիսէն և գաւառներէն իւրեան դիմող յանձնարարեալ դատերը գոհացուցիչ վարձքով ստանձնել կը խոստանայ։

2—4

ԳՐԱՍԵՆԵԿԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Կենաց ապահովագրութեան ԽԱՐԻՍԻ ընկերութեան գրասենեակները փոխադրուած են Թիւնէլի հրապարակը, Մայերի տունը, երկրորդ յարկ։

Այն անձինք որք տակաւին յարաբերութիւն ունեցած չեն այդ Ընկերութեան հետ, կրնան ձրիապէս տեղեկութիւններ ստանալ Ընկերութեան զանազան գործառնութեանց վրայ, գրաւոր կամ բերանացի կերպիւ դիմելով ԽԱՐԻՍԻ Ընկերութեան գրասենեակները։

6—9

ԻԼԱՆԸ ՄՈՒՀԻՄ

ԱՍԵԼ ԶԻՑՐՏԻ ԻՄԱՆ ՍԱՀԻՊԼԻՐԻ ԹԱՐԱՆՑԵՏԱՆ ԹԷՐԹԻՊ ՕԼՈՒՆԱՆ

ԲԻԼԻԼ Է ՍԻՌՕ ՏԸ ՊԼԱՆՔԱՌ
ԿՈՒՏՐՈՆ ՏԸ ԿԻՒՑՕ
ՍԻՆԱԲԻՋՄ ՌԻԿՕԼՕ
ԲՈՒՏՐԸ ՏԸ ՌՕՃԷ
ԷՆԷՃԷՔՈՒՕՆ ՊՈՕՎ

Նամ Էճզարարը Տէրսատէթ Էճզանը լարը պաղբը թարաֆընան թագլիտ վէ հիլլէի օլարագ ֆիրուվխթ օլուն. մագտա օլտուղու մէսմուրմրզ օլուպ, պունանան պէօրլէ պու մագուլէ ախզ ու իթա իլէ մէշղուլ օլանլարը իսմի զաղէթտալար վասթասը իլէ իրան վէ միւթէճառրլրէրինին հագդընտա տախի նիզամը տայիրէսինտէ իգամէի տավա օլունճաղը պիլճիմվէ էճզա թիւճարլարը իլէ էճզախանէ ռահիպլէրինէ իսնթար օլունուր։

Բ-ուիլ էճզանէլարընդան
ՊԼԱՆՔԱՌ Վէ ՔՈՒՄԲ.
Ժ. ՖԷՐՐԻ
Հ. ՖՈՒՐՆԻԷ Վէ ՔՈՒՄԲ.
Բ. ՐԻԿՕԼՕ » »

ԻԼԱՆ

ՊԱՂԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Շամը չէրիֆտէ պուլունան ասաքիրի Շահանէ իչիւն պին իւչ եիւզ էքի սէնէսի աղսսթօսընտան իթիպարէն պիր սէնէ միւտուէթ իչիւն Թրիէսթէ քէլլէ չէքերի միւպայաա վէ Թէմմուզ նիհայէթինտէ իհալէսի իճրա օլունաճաղընտան, իթիայա Թալիպ օլանլարըն լէվազիմաթը ումումիյէ տախիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

16 Հազիրան 1886

1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՂԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Պէյգօղ տէպպաղխանէսի իչիւն միւնագասասը իճրա օլունմագտա պուլունան սրբա գալասը իլէ պաթալ զէյթուն թահթալարընդն հազիրանդն օն եէտինճի սալը կիւնիւ գարարը գաթիպի վէ իրթէսի կիւնիւ եիւզտէ պէշի իճրա վէ գապուլ օլունճաղը ճիհէթլէ, Թալիպ վէ բէյլերի օլանլարընդն ինչասթ տախիրէսինէ միւրաճասթ էթմէլէրի իլան օլունուր։

14 Հազիրան 1886

2—3

ԻԼԱՆ

ԹԱԶԻՆԷԻ ԹԱՍՍԱՒ ՇԱՀԱՆԷ

Մաթպախը ամիրէյէ այընճաղ լահմ վէ միւթէկերրիւմաթընդն միւնագասասընա հազիրանը բումիսին օն սէքիզինճի չարշէնպէհէ կիւնիւ պաշլանաճաղընտան, Թալիպ օլան Թիւճարընդն եէվմը մէղբիւրտէ Խաղինէի Խասսաբ Շահանէտէ պուլունմաղարը իլան օլունուր։

11 Հազիրան 302

3—3

ՖԷՆԻՔՍ PHOENIX FIRE OFFICE

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴԴԵՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿՆԵՐԸ Կ'ԱՆՑՆԻՆ 900,000 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ, ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ, ԱՒԵԼԻ ՔԱՆ 1,000,000 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ

ՎՆԱՍՎՃԱՐԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ 31 Դեկտեմբեր 1885 14,000,000 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1782ԻՆ

ՖԷՆԻՔՍ իւր տէրանց մէջ ունի Անգլիոյ ամենէն հարուստ և հանրածանօթ գրամատերաց, այսու ընծայելով ամենակատարեալ ապահովութիւն իւր յաճախորդաց։ Ապահովագրութիւն ընդդէմ հրդեհի ամեն տեսակ անշարժ կալուածոց, կարասեաց և ապրանաց վրայ, ի Ղոլիս և յարուարձանս, կատարեալք ձեռամբ ատրաքդրելոցս որք լիակատար զօրութիւն ունին անմիջապէս և առատաձեռնութեամբ կարգադրելու վնասներն և կորուստներն։

Թիւ 8 Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Ղալաթիա — Գործակատարք ՔԼՈՆԱՐԻՏԻՍ ԵՒ ԸՆԿ.

ՀՐԴԵՀԻ ԹՇՆԱՄԻՆ

Բացարձակ ապահովութիւն վաւերացեալ ի տիեզերս, չնորհիւ ՀԷՑՈՒԱՐՏ ի կատարելագործեալ կրբնատներու որք ձեռքով կը գործածուին։

Գործածելս եղանակն. Տիշը կրակին վրայ նետեցէք այնպէս որ կտրի. դուրս ելնող կաղն անմիջապէս կը մարէ բոցերը։

Հարիւրաւոր հրդեհներ այսպէս մարած են շնորհիւ այս կրբնատներուն։

Ցոյժ չահաւէտ պայմաններ ու չափաւոր գիներ։

ՄԹԵՐԱՆՈՑ ի Մէհմէտ Ալի փաշա խան, թիւ 8 և Զաղմագճըար Եօղուշու, թիւ 35

ԲՈՒՆ ԻՍԿ ՆԱԻՄԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ

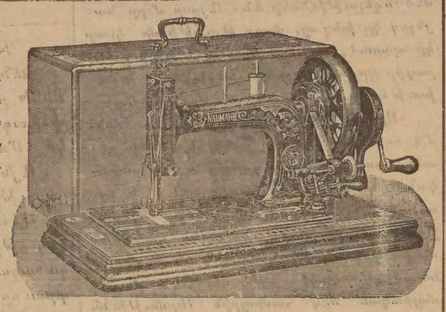

Այս մեքենաներն յոյժ կատարելագործեալ կերպիւ շինուած են և ուրիշ գործարանայ մեքենաներուն պէս գործածուած ժամանակ արտաքոյ չեն յարուցաներ։ Թեղն ինքնին կ'անցնի օղակին վրայ և սուղն ալ չատ դիւրութեամբ կը հանուի։

ՆԱԻՄԱՆԻ մեքենաներն տասն երեք տեսակ կար կը կարեն և օգակներն ամենայն կատարելութեամբ կը շինեն։

Այս մեքենաները երկու տեսակ են թէ ձեռքով թէ ոտքով գործածելի։ Նոյնպէս թէ ընտանիքներու և թէ դերձակներու համար զանազան տեսակներ կը գտնուին։

Պէտք է դիմել Պոլիս Հաճիախէթ Թիւրպէսիի եռես. Մէյսանճըգ փողոց թիւ 54, 56 մթերանոցներն, առ Պ. ԵՄՄԱՆՈՒԷԼ ՄԷՐՃԱՆՕՖ, ներկայացուցիչ ՆԱԻՄԱՆ գործարանի, ի Սէլանիկ Թիւնօ խան և յԻզմիր Պալթաճը խան, ՆԱԻՄԱՆ գործարանի ներկայացուցչաց։

ԿԵՂԾԵՐԻ ԶԳՈՒՇԱՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ պէտք է ուշադրութիւն ընել որ այս նշանը գտնուի մեքենաներուն վրայ։

ՔԷՄՄԸՐԻԹԻ ՄՍԵՂԷՆ ԲԷԲԴՈՆ

ՈՒՏԵՍՍ ՀԻՒԱՆԴԱՑ ԵՒ ԱՊԱՔԻՆՈՂԱՑ ՀԱՄԱՐ

Ախորժելի համ և հոտ ունի, դիւրաւ կը լուծուի և մանաւանդ ամենազգու դարման է ստամոքսի ակարութենէ նեղուող հիւանդաց համար։

ՊՈՏԻՈՒ Վ.ԵՌՅԱԳԻՐ. Ոսկեայ Փոքր 1886ի Հոկտեմբերի համաշխարհային Ցուցահանդէսին մէջ։

Կը ծախուի գլխաւոր դեղարանները

Բերա, Բրիտանական դեղարան — Պոլիս, Վ. Մանոնի դեղարան
» Ֆրանսական » — » Քիւչիւք եղբ. »

ԳՈՒԻՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ՐԻԼԱՅԸՆՍ

Ծովային ապահովագրութիւն։ —Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Պ. Ժ. Վ. Ուիթրոլ, Ուիթրոլ խան Պահչէ-գարու Պոլիս. կամ Ղալաթիա Մէրթէպանի փողոց Իզզէթ բաշա խան թիւ 6։ 307

ԼԵՍԼԻԻ ՊԱՇՏՕՆԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԼՔ Ո ԵՒ Է ԹԱՆԳԱՐՈՒՄ ՊԱՏՃԱՌ Է ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՍՏԱՄՈՔԻ, ՄԷՋՔԻ ԶԱՅԻՆ ԴՐՈՒԹԵԱՆ

Աւտրի հակիրճ ամփոփումմ մը այն բանախօսութեան զոր Բժշկական Կաճառին առիթ ըրած է

ՏՐ. Ձ. ՀԷՅՏՈՊ

Լեարդը ճանչցուած է իբր ստեղծիչ և զուիչ արեան շրջաբերութեան։ Իւր ծաւալով և ձեւով, կարեւոր դեր մը կը խաղայ կենդանային անտեսութեան մէջ թէ մարսողութեան և թէ սննդառութեան տեսակէտով։ Ամեն մուտք որ կը ներգործէ մարսողական գործարանայ վրայ, կ'ազդէ և բնեղէնի կը վերածուի. և այս ձեւով է որ կը մտնէ «Գուտն» երակին մէջ։ Անդ, լեարդին ազդեցութենէն, այդ նիւթերը կը վերածուին տեսակ մը շաքարի և ապա լեարդէն կ'ելնեն և ընդհանուր շրջաբերութեան մէջ կը մտնեն։ Այս կերպիւ կատմուող նոր նիւթն երկու օգուտ ունի, մարմնոյն տաքութիւնը կը պահպանէ և գործարանայ պարտաւորութիւնը կ'ետգէ։

Տր. Բրէյսոն կ'ըսէ. Մարդէն կատմութիւնն և զարտուն յոյժ կենտուն են։ Մարդն միշտ իւր հիւանդութենէն կը զատուի լեարդին մինոցաւ։ Ճաշէն առաջ աւելցնալով և տակաւ առ տակաւ նուազելով ցորչափ անորակը կը գտնայ։

Անդ, եթէ լեարդն, մարմնոյն այդ էական գործարանն ընդարմանայ և մարդին անոգքէն խանգարուի, նիհարութիւն և հիւանդութիւն յառաջ կուգայ։

Ասա կը նշանակեմ անտի ծաւալում առնող ուռճն գլխաւոր հետեւանքներն զորս ամեն ոք կը ճանչէ։

1. Հիւանդը կը գանգատի թէ ստամոքսը ծանրացած և լեցուն է։
2. Աղեաց տարածումն փքախտի պատճառաւ։
3. Որտացաւութիւն։
4. Ճաշէն յետոյ տկարութիւն և յոգնութիւն։
5. Բերանին մէջ գեշ հոտ մը, մանաւանդ առաւուն, և ծանր լեզու։
6. Որովայնի պնդութիւն, մերթ ընդ մերթ ալ փորկապութիւն։
7. Գլխու ցաւ։
8. Մտայնն կորսուի նուազումմ, և անհնարութիւն, հանդերձ յոգնածութեամբ և ամեն ինչ հետեւեալ օրուան թողու տրամադրութեամբ։

Վերոյիշեալ տեսանիշերն բացորոշապէս ցոյց կուտան թէ խանգարումմ յառաջ եկած է Լեարդին պաշտօնավարութեան մէջ։ Այժմ, ցոյց տանք թէ հարկ անհրաժեշտ է զգուշանալ և և սխալ հիւանդին դարմանման գործին մէջ։

Պէտք է անմիջապէս Լեարդի կազդուրիչ մը հայթայթել. ամենէն գործածական ձեւն է դեղահատ մը։ Ամենօրեայ փորձառութիւնը ցոյց կուտայ թէ երբ դեղահատ մը լաւ կերպիւ պատրաստուած է, ամենէն լաւ և ամենէն արագ միջոցն է երագելու համար լեարդին պաշտօնավարութիւնն։ Իմ կենացս բաղմաթիւ տարիները նուիրած եմ, ինչպէս ձեր մէջէն շատեր գիտեն, շրմելու համար դեղահատ մը որ լրիւ անմիջական և ազդու դարման մը ընդդէմ Լեարդին։ Մեծ հաւատ չունիմ լուծողական դեղերու վրայ, ուստի և շմեծցնի զրաւոր ու կատարեալ դեղահատ մը և զոյն կոչեցի։

ԼԵԱՐԴԻ ՀԷՅՏՈՊԵԱՆ ՆՈՐ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐ (ՇԱՔԱՐՈՎ, ՊԱՏԱՌ)

Մէկ դեղահատը մէկ անգամ.—մէկ դեղահատը մէկ անգամ.—մէկ դեղահատը մէկ անգամ

Մէջքի ամեն ցաւերուն համար, Տր. Հէյտոպի դեղահատը կատարեալ դարման մ'է։ Միակ դեղահատ մը պիտի գոհացնէ ամենէն սիկալաքեաները —կանանց հիւանդութեանց համար, Զղջազութիւնք, Հիպոքոնդրիան, ընդհանուր թուլութիւն, Ախորժակի պակասութիւն և Գլխու ցաւ, Տր. Հէյտոպի դեղահատն անմրկիչ դարման մ'է։ Այդ դեղահատները տիեզերահռչակ են իրենց ազդեցութեամբ և անոնց զօրութիւնն կրնայ միշտ երաշխաւորիլ։

ՄԷՆ ՄԻ ՍՈՒՈՒԱԿ ԿԸ ՊԱՐՈՒՆԱԿԷ ՊՍԱՆ ԴԵՂԱՀԱՏ.—ՄԷԿ ԴԵՂԱՀԵՏԸ ՄԷԿ ԱՆԳԱՄ Կը ծախսուի ամեն դեղատեղաց ալ

Ազդ.—Վստահ լինելու համար Հէյտոպի դեղահատներուն վաւերականութեան, տեսէք թէ տրաքներու մէն մի երկտասանեակի վրայ կը գտնուի սորոգրութիւնն Ձ. Հ. Ֆրանսիսի, որ գործակատար է Միացեալ Դահանգաց համար։

Առանց սորա մի՛ գնեք։

Բան օրում Հէյտոպի դեղահատներն բոլորովին տարբեր են մինչեւ ցորդ ծանօթ 242 դեղահատներէն, տարակուսող ամենեք կրնան փորձի համար ՋՐԻԱԼԱՍ տուսակ այս Դեղահատներէն սրուակ մը, եթէ մեզ գրեն իրենց անունն և հասցէն։

Մեծաքանակ կը ծախսուի ի Դեղագործական Մթերանոցն, Ղալաթիա, Մեծ փողոց, 35։ Փոքր առ փոքր կը ծախսուի ամեն դեղարանաց մէջ։

ՎԱՃԱՌԱՍՏՈՒՆ Հ. ԼԱՆՃ

24, Բէրլէրպէ պուրու, Դ-ԼԲԷ-

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԳՈՐԾԻՆԵՐ

(Պղնձէ, ծուլածոյ և թմբուծու երկաթէ)

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԶՄԻՆԷՆԵՐ

ԲԼԳԴՐԱԼՈՎ ՏՈՒՔՅՈՂ, ՎԱՌԱՐԱՆՆԵՐ

Բրիտանական ոսկերչական գործեր

ԴԱՆԱԿՆԵՐ

ԱՐՑԱԹ ՊԶԻ ԿԱՂԵՐ

Զրհանք Հրշէջ դիւրատար մեքենայներ | Ուղղութեան Գործիներ Աւազանի շտարուաններ

ԵՐԿԱԹԵԱՑ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾԻՔ

ՇԻՆՈՒԱԾԱՆԻՒԹՔ

Տատանոցք- Կշռորդք-Յորեանի Կշռորդ

Սառուցի գործիքներ — Սառցամաններ, Սառուցեալ ըմպելեաց գործիքներ, Գինւոյ մանուշներ | Տուշ.— Լոգարան, Լուսապ, Ցորտիներ.— Խցատիր մեքենայ

32, Մահմուտիէ փողոց, Ղալաթիա

ՎԱՃԱՌԱՍՏՈՒՆ Հ. ԼԱՆՃ

DEUTSCHER Handels-Verein

ԳԵՐՄԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ՊԵՐԼԻՆ

ՅԱՐԳԱՐՈՒՄՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՑ, ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՐԱՆՔ հանրօգուտ շինութեանց, նախարարութեանց, քաղաքային վարչութեանց համար եւ։

ՇԻՆՈՒԱԾԱՆԻՒԹՔ երկաթուղեաց։

ՇՈՂԵՆԱՐԱ, ջրաչարժ և հողմաչարժ մեքենայք, ջրհանք եւ։

ԵՐԿԱԹԱԳՈՐԾԱԿԱՆ և ճարտարական մեքենայք։

ԳՈՐԾԻՔ ամեն տեսակ։

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ լուսաւորութիւն։

Գերմանական Առեւտրական Ընկերութեան ներկայացուցած հաստատութեանց ապրանաց ժամանման ցանկերն և ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել առ իւր գործակատարներն ի Կ. Պոլիս.

ՀԻԻԿՕ և Ֆրիէտր ԼԱՒԴԷՐՋՈՒՆԿ Ֆրանսբլէան խան, 15 և 16, Կ. Պոլիս

ՄՈՍ

ՇՈՂԵՆԱԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԼԻԷԲՈՒԼ Ի ՄԷՆԷՐԻՈՒՆԻ ԴՇԷ- ԲԱՌՆ ՇՈՂԵՆԱՆԻՔ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանդուս	4200	Ագիրքոս	3000
Ֆէրոս	4000	Օսարիս	3000
Օսմանկի	4000	Նէրեթիս	3000
Սէսոպրիս	3250	Բերա	3000
Թիպս	3250	Լօգիւս	800
Մակեստոնիա	3250	Օլիմա	800
Մաքիսթիս	3250	Սեսիլ	700

Սեւծովքիս շոգենաւը, նաւապետ Թօմսոն, ամսոյս դէպի 18/30 ին Լիվրբուլէն ասա կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈՒ և ԸՆԿ. Մէյսանըգ փողոց, Ուիթոլ խան

ՃԷՑՄԻՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ

31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

515

ՔՈՒՈՒԱՐՏ

ՇՈՂԵՆԱԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՂԵՆԱՆԻՔ

Որ ամէն տարի մ'անգամ կը բռնի Լիվրբուլ Ի Մէնէրիոնի Դշէ

Ուղեւորք և ապրանք կ'ընդունուին Նիւ Եորք, Պոսթոն, և Միսսուրի Նահանգաց ու Գանատայի ամեն կողմերուն համար նամանաւանդ Հավանա, Ռուէնի, Բարիզի, Լանտոնի, Կալտիֆի, Մանչէսդրի, Պրատֆորտի եւ եւ համար։

Ուղեւորաց համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Ամեն շոգենաւու մէջ կայ կին գիմորեր մը Ընկերութեան շոգենաւերը նշանաւոր հանդիսացած են իրենց հանգստաւորութեամբ և կանոնաւորութեամբ։

Թրինիդատ շոգենաւը, նաւապետ Ֆերգիւսըն, յառաջիկայ ամսոյ 12 ին Լիվրբուլէն Պոլիս կ'սպասուի։

Գործակատար ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒԻ
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալի
փաշա խան Ղալաթա

511

ՕՏԵՆԱԻՍԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Մ-ԳԻՆԻ Ա Բ-ԲԻՆ ԳՇԷ ԿԱՆԱՆԱԳՐԱԳԻ-ԲԱՌՆԷ

Ուղղակի և արագ ապահովութիւն

Նաւասոյնքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն ԹԻՆԻՒՈՒԹ ԲԼՊՈՒԼ

Թիւ 17-18 Քիւչիւք Մուլէթ Մուհանէ փողոց, Թիւ. 141

514

ԲԱԲԱԵԱՆԻ

ՇՈՂԵՆԱԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԼԻԷԲՈՒԼ Ի ՄԷՆԷՐԻՈՒՆԻ Ա Օտեսայի ԴՇԷ ԲԱՌՆԵՐ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալա Սոֆիա	3,000	Պրքա	1,000
Աքարատ	2,500	Ռոմբլա	1,000
Աղքատիա	2,500	Քրուէ. շանք	1,000
Լաքոնիա	2,500	Ռիլքա	1,000
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ	1,000
Լուսէլիա	2,800	Ֆոթերդիլ	1,000

Ընկերութիւնն օրինաւոր գնորով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱՐԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալ

513

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՂԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ դէմ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ագամեմնոն	2,000	Լէբանոն	4,500
Աշտէրոթ	3,000	Մարգենկոս	4,300
Արկոս	1,300	Մարսոտին	2,500
Պասսանիս	3,500	Միրոս	2,000
Պորտոֆիս	2,200	Նէրոս	2,000
Պրավդ	2,000	Օթելլոս	3,000
Գէորգ	2,600	Օրլանտոս	3,000
Գայիքոս	2,500	Օգբանդոս	4,500
Գամէզ	2,100	Օդգոս	2,000
Գագոս	2,000	Բասիրիզ	1,200
Գոմոս	2,700	Բալերմոս	3,200
Տիտոս	2,500	Բասգեր	1,700
Տօմինոս	1,800	Գիգոս	2,800
Էրբաքոս	2,600	Ռիանթոս	4,400
Տրագոս	2,600	Ռինայաս	3,200
Ֆալքոն	800	Բոլոս	3,000
Ֆիտոս	1,700	Բամնոս	5,500
Ֆլամինկոս	1,600	Բոմէս	3,500
Կայիրէս	5,500	Թայերոս	4,000
Կիդասոս	2,200	Սաքֆոս	2,000
Կոզոս	1,800	Մէլգիս	2,000
Կրոսոս	2,200	Որենդոս	4,300
Հանկոս		Թասոս	1,200
Հերոս	2,000	Թ. Ռ. իրոք	3,000
Հիւսարկոս	3,000	Թիկեր	1,300
Հիւմպերդ	1,200	Թրօյէռոս	2,800
Ձիոս	2,300	Քասնգոս	3,600
Քէլոս	2,000	Եկեսոս	1600
Քոֆիս	2,200	Զեբրա	3,000
Լեռ	2,000	Զերս	41,0

Սալէրնօ շոգենաւը, նաւապետ Ռոճերս, ընդհանուր վաճառքով Հրլէն ասա հասած է։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւններ։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԼԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալ
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Մուլէթ խան Ղալաթիա

514

ՖՐԼԷՏ· ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈՂԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՂԵՆԱՆԻՔ

Որ կ'ընդունուրդ- նը բ-ՌՆԻ ԼԻԷԲՈՒԼ Ի Ա.ԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱ Գշէ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալմերիան	2500	Ֆլամենան	3700
Ալզատիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատոլիան	2500	Ֆլավիան	3700
Ամերիկեան	2500	Իպէրիան	5500
Արապիան	3700	Իսպիրիան	5500
Պալեսթինեան	6000	Լանդրեան	5500
Պուլկարիան	6000	Լէեպլան	2200
Բասթերեան	800	Լիսբոնեան	2500
Մայրէնեան	2000	Լիսպան	800
Տուրքոյ	700	Օքսֆոր	700
Էմիրլրեն	3700	Ռեբպիան	3800
Ֆլանդրիան	3700	Վալենսիան	6800
Ֆալէրնիան	3700	Վիրջինեան	6800

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐԴ ԼԱՆՃՈՒԹԻՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միսլէթ խան, Ղալաթիա.

Նաւատեղք, Պարունայք Ֆրէյտ, Էյլանտ և ընկ. Լիվրբուլ

Գործակալներն

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆիոնդ էն. Ճիպրալդար, Պ. Պ. Քարվիր Եղբայրք Ալէքսանդրիա, Դ. Լ. Վանման և ընկ. Մալտա, Ա. Քամիլլերի. Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկորտատոյ. Զմիւռնիա, Պ. Ռիզոլ և ընկ.

512

Արտօնատէր Ս. ՏՈՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՕՍԳԵՐԻՆ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅԲԻՅԷԻ

ՇՈՂԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՅՈՒՅԱԿԸ

1886 Մայիս 24 Շաբաթ օրէն սկսեալ մինչև Յունիս 24

(Բաց է կիրակի օրերէն) Եւրոպական Եկիրէն կամաքլէ էշենք շրջենաւոց Եր-ԲԻ-ԵՒ-ՐԻԹ ժամերը

Ժ. Վ.	Թ.
11 25 Եէնիմ. Մեզ. Պեյիւք · Թար · Եէնիք · (Եէնիգիւղի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	32
12 — Եէնիք · Սթէն. Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեպէք (Արնաւուտիւղի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	22
12 30 Ր. Ե Ա. Գավ. Եէնիմ Մեզարպ. Պեյ, Թարապիա Եէնիքէյ (Եէնիգիւղի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	17
(Ուրբաթ օրերը Սթէն. Իմիրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեպէք պիտի Հանդիպի)	
1 20 Եէնիք. Սթէն. Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեպ. (Պեպէքի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	33
(Բացի ուրբաթէ)	
1 45 Եէնիմ. Մեզարպ. Պեյ. Թար. Եէնիք. Սթէն. Մերկ. Պոյաճ. Ր Հիսար Պեպ. (Պեպ. պիտի հաղորդակցի)	21
3 15 Եէնիմ. Մեզարպ. Պեյ. Քիրեճ. Թար. Եէնիք. Սթէն. Մերկ Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեպէք. (Պեպ. պիտի հաղորդակցի)	31
4 15 Ա. Գավագ Եէնիմ. Մեզ. Պեյ. Թար. Եէնիք. Սթէն. Մերկ Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեպէք Արնավ. Գուրբ. Օրթ. Պեշիք	17
5 30 Եէն. Մեզ. Պեյ. Թար. Եէնիք. Սթէն. Պոյաճ. Մերկ. Ր. Հիսար Պեպ. Ա.ռն. Գուրբ. Օրթ. Պեշ.	22
6 45 Եէնիմ. Մեզարպ. Պեյիւք · Թարապ. Պեյգօղ Բաղչա. Եէնիք · Մերկ. Գանլրճ. Ր. Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնավ. Զէնկ. Պեյլեր · Օրթաք · Գուզ. Պեշիք · Իսկ ·	25
8 15 Ա. Ե Ր. Գավ. Եէնիմ. Մեզարպ. Պեյ. Թարապ. Եէնիք · Մերկ · Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեպ · Ա.ռնավ. Գուրբուշ. Օրթաք · Պեշիք. (ուրբաթ օրերը Սթէնիա պիտի հանդիպի)	20
10 — Մեզարպ. Պեյ. Թարապ. Եէնիք. Մերկ. Ր. Հիսար Ա.ռնավ. Օրթաք. Պեշ.	28

Արնավարբիլէն կամաքլէ էշէնք շրջենաւոց ժամերը

11 — Պեկէք Ա.ռնվ · Գուր · Օրթ · Պեշիք.	33
11 35 Պեկէք Ա.ռնվ. Գուր. Օրթ · Պեշիք.	28
12 5 Ա.ռնավ. Գուրբուշ. Օրթ · Պեշիք. Գապ.	25
12 35 Պեկ. Ա.ռնվ · Գուր · Օրթ · Պեշիք.	2
1 20 Ա.ռնավ. Գուրբուշ. Օրթ · Պեշիք. Գապ.	28
1 55 Պեկէք Ա.ռնավ. Գուրբուշ. Օրթաք · Պեշիք · Գապպաճաշ	23
3 — Պեկէք Ա.ռն · Գուր · Օրթ · Պեշ.	2
4 15 Պեկէք Ա.ռնավ. Գուրբ · Օրթ · Պեշիք. Գապպաճաշ	32
9 55 Պեկէքէն ուղղակի կամուրջ	33
10 55 Հիսարէն ուղղակի կամուրջ	22
11 25 Պեկէքէն ուղղակի կամուրջ	25

Ասիական եէնէրէն կամաքլէ էշէնք շրջենաւոց ժամերը

11 15 Վանիք · Զէնկ. Պեյլ. Գուզ · Գապ.	21
11 45 Պէյդօղ Բաղչ. Գանլրճա Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտիլլի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	23
12 15 Գանտ. Վանիք · Զէնկ · Պեյ · Գուզկ ·	34
1 15 Գանտիլ · Վանիք · Զէնկել · Պեյլերբ · Գուզկ · Պեշիք ·	32
1 15 Պեզ · Թար · Պեյդ · Բաղչ. Բ. Բ. մանկ. Գանդ · Ա. Հիսար Գանտ · (ուրբաթ օրերը Վանիք. Զէնկ. Պեյլ. Գուզկ· (Գանտ. շոգենաւին հետ պիտի հաղ.)	20
2 15 Գանտիլ · Վանիք · Զէնկ · Պեյլ · Գուզկ · (Բացի ուրբաթէ)	22
3 15 Գանտ · Վանիք · Զէնկ Պեյլ · Գուզկ · Իսկ ·	28
3 45 Պեզ. Թար · Պեյդ · Բաղչ. Բ. Բ · մանկ. Գանդ. Ա. Հիսար Գանտ · Վան · Զէնկ · Պեյլ. Գուզկ ·	32
5 — Պեյդ · Բաղչ. Գանտ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք · Զէնկ · Պեյլ. Գուզ · Պեշիք ·	33
5 — Գանտ · Վանիք · Զէնկ · Պեյլ. Գուզկ · Իսկիւտար	2
8 45 Պեշիք · Թարապ · Պեյդ · Բաղչ. Գանլրճ. Ա. Հիսար Գանտիլ · Վանիք · Զէնկել · Պեյլեր · Գուզկ · Իսկիւտար (Ուրբաթի օրերը Բ. Բ. Մանկ.)	24
10 20 Գանտիլլեն ուղղակի կամուրջ	23

(Բաց է կիրակի օրերէն) կամաքլէն Եւրոպական եէնէրէ Երբիեւիրիզ շրջենաւոց ժամերը

12 15 Պեշիք · Օրթ · Ա.ռնվ. Բ. Հիսար Մերկ · Եէնիք · Թար · Պեյիւքտ. Եէնիմ.	21
1 15 Պեշիք. Օրթ · Գուր · Ա.ռնավ · Պեկէք Բ · Հիսար Պոյաճ. Սթէն. Եէնիք · Թար · Պեյ · Եէնիմ.	34
2 — Գապպաճ · Իսկ · Գուզկ · Պեշիք · Օրթ · Պեյլեր · Զէնկել · Ա.ռնավ · Գանտիլ · Ա. և Բ. Հիսար Գանլրճ · Մերկ · Եէնիք · Բաղչայ · Պեյդ · Թարապ · Պեյ · Մեզ. Եէնիմ.	25
2 15 Պեշիք · Օրթաք · Գուր · Ա.ռնավ · Պեկէք Բ · Հիսար Մերկ · Եէնի · Թար · Պեյ · Մեզ. Եէնիմ. · Բ. և Ա. Գավագ	17
3 45 Պեշիք · Օրթ · Գուրբուշ · Ա.ռնվ · Պեկէք Բ. Հիսար Մերկ · Եէնիք · Թար · Պեյ · Մեզ. Եէնիմ.	22
5 15 Գապպաճ · Պեշիք · Օրթաք · Գուրբուշ · Ա.ռնավ. Պեկէք. Բ. Հիսար Պոյաճ. Իրիրկ · Սթէն. Եէնիք · Եէնիք · Մերկ · Գանլրճ. Բ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Ա.ռնավ. Զէնկ · Պեյլեր · Օրթաք · Գուզ. Պեշիք · Իսկ ·	20
6 45 Իսկ · Գուզկ · Պեշիք · Օրթ · Պեյլեր · Զէնկ · Ա.ռնվ · Գանտիլ · Ա. և Բ. Հիսար Գանլրճ · Մերկ · Եէնիք · Թարպ · Պեյ ·	21
8 30 Պեշիք · Օրթ · Ա.ռնավ · Պեկ · Բ. Հիսար Մերկ · Եէնիք · Թարպ · Պեյ · Մեզարբ.	28
10 30 Բ. Հիսար Պոյաճ. Մերկ · Սթէն. Եէ-նիքէյ, Թարապիա, Պեյլի · Մեզարբ. Եէնիմ.	32

ԻՄՍԿԻԻՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈՂԵՆԱՒՆԵՐ

Իսկիւտարէն	Կամաքլէն	Կամաքլէն	Իսկիւտար
11 —	6 —	11 30	8 45
11 45	6 30	12 15	9 25 Պեշիք.
12 30	7 —	1 —	9 50
1 15	8 15 Պեշիք	1 45	10 40 Պեշի